

KIZILAY



Esir mübadelesi hatırası

Abone bedeli :

Seneliği 4 Sayı itibarıyla
80 Kuruş

Umum Neşriyat Müdürü :

Dr. Remzi Gönenc

TAN MATBAASI
İSTANBUL

KIZILAY

İlkteşrin 1944

Kuruş : 20

Sayı : 15

Müracaat yeri :

KIZILAY Umum Merkezi - Ankara

Telef. : 5458 — Telgr : Kızılay

1944

Kızılay haftasında

Ankara radyosunda yapılan konuşmalardan

Kızılhaç ve Kızılay

Dr. Remzi GÖNENC

Sayın Yurtdaşlarım:
Cumhuriyet Bayramımızı kutlularken Türk ulusunun asırlardanberi millî şiarı ve hayır işleme geleneğinde büyük babalarımızın fetih ve idare ettikleri yerlerde yaşatmış ve yaşatmakta oldukları hayır müesseselerini hatırlatmağa ve Cumhuriyet devrinde arzettiğim şefkat ve yardım işlerini üzerine alan Kızılay'ın başardığı sosyal yardım işlerini huzurunuzda izah etmeğe çalışacağım.



Tekirdağda Kızılay Haftası

Türkün milli geleneğinde, hayır telâkkisi ve düşüncesinin her devre göre tekâmül ettiği, muhacirlik, yer sarsıntısı gibi felâket ve yoksulluklarda, harp zamanlarında yurtdaşlarına ve insaniyete yardım hususunda büyük başarıları görülmüştür. Bu başarıların eski devrelere ait eserlerinden eccadımızın terketmiş olduğu hayır müesseselerinin imarethaneleri yerine bugün muhtelif şehirlerinde birçok fakir halkı ve mektep çocuklarını doyurmakta olan Aşevlerinin kaim olması ve bugünkü dünya savaşında

milletler birbirile boğuşurken Kızılay'ın her türlü felâket ve âfetlerle ilk yardıma koşup vatandaşlarını mümkün olduğu kadar korumak ve barındırmak hizmetlerini görmesile sabittir.

Sayın dinleyicilerim,

Türkiye Kızılay Cemiyetinin bir kaç ay sonra milletlerarası anlışmalarına göre kuruluşunun 67 nci yılını idrak edecektir. Cumhuriyet devrin-

da Yurdumuz için aynı mânâyı ifade etmektedir. O halde bu Cemiyetin hangi esaslara göre kurulduğunu ve bugünkü hale nasıl geldiğini kısaca söylememe müsaadenizi rica edeceğim:

Sayın dinleyicilerim;

Eski zamanlarda harbeden askerler yalnız cephelerde savaşır ve bugünkü gibi yaralıları; esirleri ve sıhhiyeye mensup müesseselerini savaş dışı telâkki etmezlerdi. Önerine geleni kesip, kavurup, çiğneyip ge-



Tekirdağ Kızılay Heyetinden bir başka manzara

çerlerdi.

1859 senesinde Fransız ve eski Nemse (Avusturya) harbinde, yaralananlara yardım etmek ve insanî ödevini yapmak üzere savaş meydanına giden İsviçreli (Henry Dunant) namında bir zatın bu faciaları ve gayrı insanî hadisatı gördükten sonra memleketine dönerek İsviçre hükümetine verdiği rapor üzerine, İsviçreliler, muharip, gayrimuharip bütün devletleri davetle yaptıkları bir kongrede, bugünkü bildiğimiz Kızılay

İÇİNDEKİLER:

	Sahife
Kızılhaç ve Kızılay . . Dr. Remzi Gönenc	62
Yardım ödevi Prof. Dr. Sadı Irmak	64
Kızılay Ahsen Gürtin	65
UNRRA meselesi ve birleşmiş uluslar	66
Batı Cephesinin Sıhhi işleri . . .	72
Şahsiyet ve Karakter	76
Ağız sağlığı	77
Buca Kampından geliyorum . .	
Rüştü Şardağ	78
Kızılhaç Cemiyetleri Ligi Haber verme Servisi	79
Kızılay Haberleri	80
Sağlık bahisleri	81

de bu cemiyet başta ulu önder Atatürk ve Milli Şefimiz İsmet İnönü'nün yüksek himaye ve direktifleri, sayın Cumhuriyet Hükümetinin ve Türk hayırseverlerinin değerli yardımları ile 21 yaşında, olgunlaşmış, dünya alanında herkesin tanıdığı bir şefkat ve insanlık müessesesi olmuştur.

Hepimiz biliyoruz ki Kızılhaç diğer memleketler için ne ise, Kızılay

ve Kızılay Cemiyetinin esasları kurulmuş ve milletlerarası bir cemiyetin harp zamanında yaralı, esir ve sivil halkın milletlerarası durumu ile ailelerini haberleştirmek ve emsali işler hususunda bir anlaşma yapılmıştır. Bugün beyaz zemin üzerine hristiyan memleketleri için kırmızı haç olarak kabul edilmiş olan Kızılhaç cemiyetinin alâmeti farikası için, bu işi ilk düşünen ve böyle insanî bir teşebbüsü bütün milletlere kabul ettirmeye sebep olan İsviçre'nin bayrağı esas tutulmuş ve millî bayrağın aksi olarak zemin ve haç değiştirilmek suretile bugünkü Kızılhaç bayrağının şekli tesbit olunmuştur.

Bizde ve diğer İslâm memleketlerinde de Kızılhaç yerine Kızılay işaretinin kullanılması milletlerarası anlaşma ve mukaveleler gereğinden bulunmaktadır.

Bugün harp alanında ve savaş gerisinde bütün şartlara uyularak Kızılhaç ve Kızılay işaretini taşıyan müessese ve nakil vasıtaları ile mensuplarının milletlerarası kaidelere göre her türlü tecavüzden ve bombardımandan masun kalmaları icabetmektedir.

Türkiye Kızılay Cemiyetinin milletlerarası mukavelelere iştirak ve imza etmiş bulunması hasebile yukarıda arzettiğim birçok milletlerarası vazifesi olduğu gibi, Türk ulusunun hayırseverliği ve yardımı ile başarılması ve görmesi icap eden millî ve vatanî ödevleri de vardır.

O halde esas millî bir kurum olan Kızılay Cemiyetinin başardığı ve yaptığı işlerden başlıcalarını, dar zamanımızın müsaade ettiği kadar husurunuzda arz edeyim. Her ihtimale karşı bir harp zuhurunda bugünkü savaşların topyekûn olarak cephe ilersi ve gerisinde yaptığı tahribatı gözönünde tutarak Cemiyet yaralı asker ve halkın tedavi ve himayesi için hastahane malzemesi hazırlanmış ve yurdun her tarafında kullanılmağa hazır bir vaziyete getirmiştir. Bundan maada, halkın pasif korunma hususunda muhtaç olduğu mühim sıhhi malzeme ve vasıtaları gücünün yettiği kadar tedarik ederek yurdun belli başlı bölgelerine dağıtmak suretile mühim vazifeler başarmıştır.

Sayın dinleyicilerim,

Hiç birimiz inkâr edemeyiz ki, tabiat ve hadisata karşı sigortalı değiliz. Günün birinde yurdun bir köşesinde görülen ve işitilen yer sarsıntı-

sı, taşkınlığı ve benzeri felâketlerden masun kalacağımızı temin edemeyiz.

Tabiat kanunları, herkes için mükemmel korkusuz, felâketsiz ve âfetsiz bir hayat garanti etmez. Tabiat ruhu zaman zaman sertleşir, hırslanır, yıkar, döker bazan yüzbinlerce insanların hayata gözlerini kapatır. İşte bu gibi âfet ve hadiselerde ilk yardıma daima Kızılay koşmuş ve felâketzedelere sıcak kucakını o açmıştır. Yurdumuzda son 3 - 4 sene zarfında vukubulan Erzincan, Erbaa, Bolu, Kastamonu, Tosya, Çerkeş, Samsun ve Ayvalık muhitindeki birçok yer sarsıntıları bu maruzatıma misal gösterebiliriz.

Kızıla'nın barış ve savaş zamanlarına ait sosyal ve insanî yardım mevzuları ve başarıları o kadar değişiktir ki hepsini birer birer burada saymağa imkân yoktur. Bunlardan en mühimleri şunlardır:

1 — Avrupada, eski devirlerde dinî inziva yerlerinde ve manastırlarda yetiştirilmekte olan hastabakıcılık hemşire mesleğinin zamanımızda ilmi ve teknik bir meslek şekline girmesini gözönünde tutan Kızılay Ce-



Ordu: Kızılay Haftası Sembolü

miyeti Hastabakıcı Hemşireler mektebini ilk olarak açmış ve bugün sıhhi müessese ve teşkilâtımızda çalışan hemşireleri yetiştirmiş ve yetiştirmektedir.

2 — Bugünkü harp durumu karşısında, Ankara'da ve İstanbul'da gönüllü hastabakıcı kursları açtırarak yurdun bilgili ve sıhhatli kadın ve kızlarından gönüllü hastabakıcılar yetiştirmiştir.

3 — Senelerdenberi süren harp badiresi dolayısıyla memleketin ihtiyacı olan monopol ve sair memleket ilâçlarını ve tıbbî malzemesini milletlerarası durumdan istifade ederek her taraftan celbetmek suretile memleketin ihtiyacını karşılamak ödevini de ağır şartlar altında başarmıştır.

Hele Türk çocuklarını ilk mektep çağından itibaren sosyal yardım ve şefkat his ve terbiyesile olgunlaş-

tırarak günden güne âzasını çoğaltan Gençlik Kızılay teşkilâtının başardığı işleri söylemeden geçemiyeceğim : Birçok fakir ve kimsesiz, vereme müstait mektep çocuklarını prevantoryumlara gönderen zayıf ve tebdili havaya muhtaç bakımsız olanlarını yurdun muhtelif bölgelerinde açtığı kamplarda barındırarak sağlıklarını koruyan hep Gençlik Kızılay kurumu- mudur.

Sayın dinleyicilerim,

Dünya harbi dolayısıyla memleketimizde de tesirini göstermiş olan iktisadî buhran karşısında geçim zorluğuna düşen fakir yurtdaşlar ve kimsesiz mektep talebelerine yurdun muhtelif yerlerinde açılmış olan Kızılay Aşocaklarından geçen yıl olduğu gibi bu yıl da, sayın Cumhuriyet Hükûmetimizin ve iyilik sever varlıklı yurtdaşlarımızın himmetleriyle, sıcak yemek verilmesine devam edilmektedir.

Cumhuriyetimizin son bir yılında Kızılay'ın yapmış olduğu sosyal yardımlara ait rakamları da burada arz etmekle sayın dinleyicilerimi tatmin etmiş olacağımı sanırım.

Yardımın nev'i	Miktarı	
	Lira	K.
Yer sansıtısına uğrayanlara	1.764.385	67
Seylâp ve heyelân felâketzedelerine	8.727	79
Evleri yananlara	6.608	72
Aşocaklarına	1.137.912	06
Gıdasız okul çocuklarına	54.879	24
Muhtaçlara yapılan giyecek yardımı	80.867	42
Veremlilere yardım	21.000	00
Sıhhat müesseselerine	500	00
Kızılay merkez ve şubelerimizin mülhakat ve mahallî yardımları	143.573	13
Gençlik Kızılay Kurumunun yardımları	104.527	23
Hastabakıcı Hemşire yetiştirme masrafları	105.039	46
Meşrut teberrularla ecnebi memleketlerdeki felâketzedelere	1.135.589	68
Ecnebi esirlere	14.485	15
Milletlerarası Kızılhaç'a yardım	4.468	77
Muhtelif eşya yardımları	86.884	39
Yekûn	4.669.628	71

Hülâsa, savaşta ve barışta, yurt içinde ve dışında bir felâket anında acıları dindiren, yaraları, saran her türlü felâketzedeye karagün dokun olan Kızılay'a bu hafta içinde âza

kaydolmayı ve onun işlerine fiilen yardım etmeyi unutmamalıyız, sene- de gönlünüzden kopacak en küçük

bir yardımla Kızılay'ın bu insanî hizmet ve yardımlarını genişletmesine çalışmak hepimiz için mukaddes bir

borçtur. Bu borcu yerine getirmek ise insanlık vazifesidir. Bayramınız kutlu olsun Sayın Yurtdaşlarım.

YARDIM ÖDEVİ

Prof. Dr. Sadi IRMAK

Konya Mebusu

Türk medeniyetini doğurmuş olan âmillerden birisi hayır işleme geleneğimizdir, Fethettiğimiz yerlerde hayırseverliğimizin ebedî anıtlarını diktik. Türk cemiyetile Türk ferdi hayır işleme faaliyetinde âdeta bir yarış halinde yaşamış ve böylece Türk her yerde kendini sevdirmiştir. Çoktandır boşalttığımız topraklarda Türk hâkimiyeti devrinin hâlâ hasretle hatırlanması bundandır.

Türkün hayır telâkkisi millî imtihan ve felâket anlarında en tesirli bir dayanışma vasıtası olmuştur. İstilâlar, muhaceretler, kıtlıklar bu milleti yıkamamıştır. Bunun en başta gelen âmilllerinden birisi Türk hayırseverliğidir.

Biliyoruz ki Avrupa ve Ameri-

rih içinde takip edersek şu ana prensipleri güttüğünü görürüz.

1 — Hayır yardımları daha ziyade yaşamasına milletçe önem verilen eserlere yönelir.

2 — Hayırseverlik bir şöret vesilesi yapılmaz, bilâkis sadece içtimaî bir ödevi yerine getirmek sayılır.

3 — Hayır paraları işsizliğe ve tenbelliğe sevk etmekten ziyade iş hacmini arttırmaya, umumî emniyet ve saadeti yükseltmeye hasredilir.

4 — Hayır paraları ferde verilmekten ziyade müesseselere yatırılmak suretile bir sermaye teşkiline ve ehemmiyetli eserlerin yaratılmasına harcanır.

Bu prensipler esas olmakla beraber son asırların musibetleri içinde hayır telâkkimizin bu içtimaî vasfı zaafa uğramış ve onun yerine sadakacılık kaim olmuştur. Böylece bazı şehirlerimizin sokakları bu bozulmuş hayır işleme zihniyetinin mahsulü olan dilencilerle dolmuş ve dilencilik ileri ve korkunç bir teknik olmuştur. Öte yandan bazı ailelerde hayırsever bir ferdin yetişmesi müstimal edilecek ailenin diğer fertlerini tembelliğe sevk etmiştir.

Tarihimizin her devrinde sırf ferdi hayır teşebbüslerle binlerce ilim müessesesi yaşattığımız halde Üniversitemiz için ancak son zamanlarda bir teberrü hareketi belirmiştir.

Görülüyor ki milletimizin hayır işleme telâkkisini yine aslî şekline götürmek zorundayız. Bunun en ameli yolu milletimizin büyük bir eseri olan Kızılay müessesesi etrafında toplanmaktır. Çünkü Kızılay milletimizin asıl hayır prensiplerine en uygun şekilde kurulmuş olan müessesedir. Bu müessesemizi Türk milletinin şerefine ve dünyaya örnek olmuş hayır telâkkisine uygun bir tekâmüle ulaştırmalıyız. Dilencilere, tenbellere, parazitlere verdiğimiz ve tamamen heder olan büyük meblâğlar bu müessesede toplansa daha pek çok içtimaî eserler kurmak imkânı hasıl olur.

Kızılayımız yeni çehresiyle Cumhuriyetin bir eseridir. Onlan evvel harp senelerinde görünen Kızılay

cumhuriyet devrinde harp ve sulh devirlerine şamil geniş bir programla çalışmaya başlamıştır. Kızılayımızın son yirmi sene içinde başardığı işlere bir göz atarsak memnunluk veren bir manzarayla karşılaşırız.

Bu müessesenin İstanbul'da kurduğu Hastabakıcılık Okulu modern esaslara göre hemşireler yetiştirmektedir. Bu elemanların ne kadar büyük bir boşluğu doldurdıkları malûmdur. Hekimliğin muvaffakiyetinde başlıca âmil, iyi yetişmiş hemşirelerdir. Müessese büyük bir disiplin ve intizam içinde hedefine yürümektedir. Savaş ve barış zamanlarının fevkalâde hadiselerine karşı her an hazır duran levazım anbarları yurdun başlıca semtlerinde kurulmuştur.

Afyonkarahisar'ın şifalı suyunu

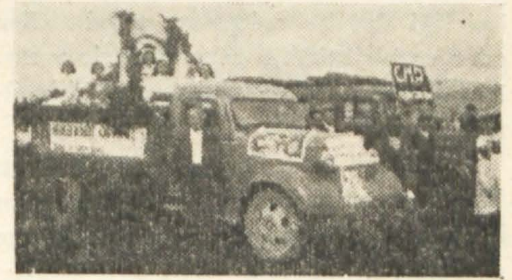


Borda Kızılay Haftası

kanın ileri memleketlerinde sosyal dayanışma ve sigorta müesseseleri geçen yüzyılın sonlarında doğmaya başlamıştır. Halbuki en eski Türk devletlerinde bile sosyal tesanüd müesseselerinin var olmuş bulunduğu belgelerle sabittir.

Türk ruhunun en karakteristik cebbelerinden birisi yardım sevgisidir. Tesanüd müesseselerini tarihimizin çöküş ve iniş devirleri bile tamamen söndürmemiştir. Orta Anadolu'da pek yakın tarihlere kadar ömür sürmüş olan mahalle sandıkları onun canlı bir delilidir. Bu sandıklar elde tuttukları sermayeye mahallenin bilhassa yetim ve yoksul kalmış olan çocuklarına el uzatırlar, onlara bir sanat öğretirler ve bir iş tutacak sermaye verirlerdi. Böylece her mahallenin halkı semtlerinle sefalet bulundurmamakla gerçekten övünürlerdi.

Milletimizin hayır telâkkisini ta-



Kızılay haftası münasebetile Ordu merkezi Kızılay Edremit şubesi tarafından meydana getirilen temsili resim

temiz bir şekilde memleketin her tarafına sevkeden de Kızılay Cemiyetidir. Bu suyu Vichy avarında bir madden suyu olduğu sabit olmuştur.

Okulları Gençlik Kızılaya, yavru rularımıza hayır ve yardım işleme zevkini aşılacaktır.

İstanbul'da açılan Kızılay Aşevlerinin pek çok vatandaşı aklıktan ve sefaletten kurtardığı malûmdur.

Memlekete, hariçten gelen göçmenlere ilk yardım eli uzatan Kızılaydır.

Sıtma ve frengi ilâçlarını yurda getiren ve dağıtan da yine aynı müessesedir. Kızılayımız bu millî vazifelerinden başka bilhassa İkinci Cihan harbinde esir mübadelesi, esirlerle muhabere temini gibi insanî hizmette de milletimize şeref ve gurur verecek

faaliyetlerde bulunmuştur.

İyilik etmek, ruh ve manevî hayatımızın ihtiyaçlarındandır. Bir iyilik etmeden geçirdiğimiz günler, kısır ve zevksiz yaşanmış zamanlardır. Öyle günleri yaşadığımızın bile farkında olmayabiliriz.

Başkalarına iyilik ederken, bir taraftan da kendi hayatımıza bir mâna ve muhteva kazandırmış oluruz.

Ferdî hayatın böyle bir gereği olan iyilik etmek şuuru, içtimâî hayatın dayanacaklarından birisi ve belki en birincisidir.

Sınıfsız ve imtiyazsız bir milletiz. Bu itibarla her nevi sefaleti ortadan kaldırmak gayemizdir. Büyük servetlerin asıl sarf mahalli yoksullara yardım etmektir. Türk geleneğinde büyük servetler bir şahsî telezzüz vasıtası değil, milletin bir emaneti gibi telâkki edilir. İçtimâî sefaletten korunmak için ve çalışma hacmini genişletecek müesseseler lâzımdır. Halbuki sadakacılık şeklinde beliren hayırseverlik bu gayeyi sağlayamaz.

İşte Kızılayın asıl gayesi, içtimâî sefaletle verimli bir savaşa girişmektir. Bu müessese gerçek fakirleri ve muhtaçları hepimizden daha iyi seçer, işsizliği değil, çalışmayı teşvik eder eder ve biriktirdiği sermayelerle memleketin karar günlerinin nurlu bir ümidi olur.

Bu asil hedeflere doğru yürüyen Kızılaya milletimizin gittikçe artan bir sevgi ve ilgi göstereceğine şüphe etmiyoruz.

Kızılayın bizim memleketimizdeki önemi, başka memleketlerdeki hayır cemiyetleriyle kıyaslanamaz. İçtimâî sigorta tesislerinden henüz mahrum bulunduğumuzdan, başka yerlerde bu tesislerin gördükleri işi de Kızılay kısmen olsun üzerine almak zorundadır. İşsizliğe, hastalığa, ölüme, kazaya, hasarlara karşı sigorta hareketi henüz umumileşmemiş olduğundan bütün bu tehlikelere karşı belli başlı müessesemiz Kızılaydır. Bugün zengin olan yarın fakirleşebilir. Bugün sağlam olan yarın hastalanabilir. Bütün saadet vasıtalarını kendi başımıza temin etmek ve bundan emin olabilmek mümkün müdür?

Haydi, ferdî saadetimizi sağladık diyelim. Fakat mesut olmıyan bir millet içinde tam bir ferdî saadet nasıl mümkün olur?

Bütün bunlardan anlıyoruz ki ruhumuzda mevcut olan hayırseverliği seferber etmek ve içtimâileştirmek gerektir.

Ferdî kalan hayırseverlik teşeb-

KIZILAY (*)

Sel basar bir beldeyi evi barkı devirir;
Zelzeleler bir şehri harebeye çevirir;
Müthiş bir yangın çıkar kül eder yuvaları,
Gök yüzüne yükselir bin feryat, bin yakarı.

Fakir vardır sıkılır kimseye el açamaz;
Gözyaşını utandır her tarafa saçamaz.
Duyan bulunur diye çıkarmaz hiç sesini,
Açlığı boğmak için yumruklar midesini.

Hasta vardır ne doktor bulabilir ne ilaç,
Azabını çoğaltır binbir türlü ihtiyaç.
Bütün millet neş'eli, mes'ut değildir elbet;
Bir tarafta saadet, bir tarafta felâket.
Bahar birine sevinç öbürüne gam verir;
Biri bahtiyar yaşar, diğeri dertten erir.
Talihliyi kış bulur mangal, soba başında;
Sıcak, bir tahassürdür bahtsızın göz yaşında.

İnsan odur ki her gün gözetir fakirleri,
Bir inilti duyunca hemen sızlar ciğeri.
İnsan odur ki her gün yutarken lokmasını
Derin derin düşünür düşkünlerin yasını.
Kulağını tıkamaz yoksulun feryadına;
Her işini bırakır ve koşar imdadına.
İnsan odur ki toplum gülerse o da güler;
Ortak maldır sevinçler; ortak maldır türküler.

Kızılayı kuranlar bu çeşit insanlardır;
O insanlar bir başka türlü kahramanlardır.
Okadar sinsidir ki onların düşmanları
Kolay kolay görülmez meydanda kurbanları.
Gören bir göz, işiten bir kulak olmak gerek;
En korkunç engellere onlar göğüs gererek
Yüklerini kimseye dert yanmadan taşırlar
Hem barışta, hem harpte durmadan savaşırırlar.
Bir kaç düşman haklayıp yaralanan erkekler
Kavga alanlarında yine onları bekler.

Gençler siz de katılın onların arasına;
Siz de bir lokma atın fakirlerin tasına.
Ancak böyle duyulur yenen yemeğin zevki,
Böyle zevk hiç bir işte inanım yoktur belki.
İsterseniz yükselsin vatan adlı şu yapı,
Dağılıp dört bucağa dolaşın kapı kapı,
Bu şerefli kuruma üye yazınız bol bol
Amaca varmak için yoktur başka çıkar yol.

Yürüdükçe bu yolda ıstırap azalacak;
Bahtiyarlar sayısı gün günden çoğalacak.
Herkes mes'ut olunca (tam) deriz ödevimiz;
Bunu böyle istiyor içteki alevimiz.
O güzel gün doğacak bu şirin yurda mutlak;
O gün biz olacağız en büyük zevk duyacak.

Ahsen GÜRTİN

(*) İzmirde Kızılay haftasında Gençlik Kızılayı mensuplarının Atatürk heykeli önünde yaptıkları tezahürde okunmuştur.

büsleri, içtimâî hayır teşkilâtının yerini asla tutamaz. Bazıları ferdi yardım hisselerinin bir araya gelmesinden doğacak meblâğları küçümsüyorlar. Bu asla doğru değildir. "Damlıya damlıya göl olur" vecizesi bu sahada bize rehber olur.

Hayırseverliğimizin alması lâzım gelen istikameti şu güzel cümlede hulâsa etmek mümkündür:

"Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için"

Kızılaya göstereceğimiz ilginin ilk basamağı onun âzası olmak şerefini taşımaktır. Çok iyi niyetler vardır ki fiil sahasına giremezler; ve gi-

remedikçe de tabii bir kıymet ifade edemezler. Biz de Kızılay'ın hayırlı hizmetlerini takdir ve minnetle görmeye kimse yoktur. Fakat en yakın Kızılay şubesine gidip âza yazılmak ve taahhütlerimizi zamanında ödemek, hepimizde sağlam, kökleşmiş bir alışkanlık haline gelmelidir. İşte o zaman, Kızılay kendisinden beklediğimiz hizmetleri daha büyük nisbette gerçekleştirebilir.

Kızılayımızın âza sayısı milyonlara varmadıkça hedefe tam ulaşmış olamayız. Bu müessese, en küçük kazanç sahibinden en büyük zenginlere kadar bütün millet fertlerini bağrında

birleştirdiği gün, Türk milletinin bir ülküsü gerçekleşmiş olacaktır. Bu çapta bir himmet gösterilirse Kızılay, Türkiye'nin dünyaya örnek olacak sosyal tesanüt müessesesi haline gelebilir.

Barış zamanlarında milli tesanüdü gerçekleştirmeye uğraşan Kızılay, savaş zamanlarında, Millî Müdafaa'nın yardımcıları arasına girer. Savaşta açılan Kızılay hastahaneleri, baha biçilmez hizmetler görürler.

Velhasıl Kızılayımız her bakımdan sevgiyle bağrımıza basmaya lâyık bir müessesemizdir.

UNRRA Meselesi

Ve Birleşmiş Uluslar(*)

Beşer tarihinde şimdiye kadar insanlar, bu harbin icabettirdiğinden daha büyük ve karışık bir yardım meselesini halletmek zorunda kalmamıştır. Üç yıl içinde bir çok milletler Avrupa ve Asyaya yayılmış ve beşyüz milyondan fazla insan mihver boyunduruğu altına girmiştir. Milletlerin servetleri gazbedilmiş, iktisadiyatları mahvolmuş, ve halkları yarı açlığa mahkûm edilmiştir. Eski nesil hastalık ve açlıktan kırılmıştır; tifüs ve verem yayılmaktadır; fena gıda şartları ise genç nesli bütün ömürlerince sakatlamakla tehdit ediyor. Kurtarılmış Avrupaya tonlarca gıda, ilâç, giyecek ve diğer maddelerin yetiştirilmesi gerekiyor. Çin'de Japon işgalindeki kısımlarda ise en az 84,000,000 kişinin yardıma ihtiyacı olacaktır.

Bu muazzam işin mesuliyetini kim üzerine alacaktır? Ümitsiz sosyal düzensizlik yerine sağlam temellere dayanan bir dünyayı meydana getiren normal yaşayış ve düşünüş şartlarını temin edebilmek için milletlere ihtiyaç ve korkudan masuniyet ümidi vermeği kim sağlayacak? Teminedilecek tohum, yün, sapan, un ve serumların masrafını kim ödeyecek? Bütün bu meseleleri kim kararlaştıracak?

Bir iki veya üç yahut dört millet değil, bir çok milletler kararlaştıracaktır. Çünkü ikinci dünya harbinden mihveri yenmeğe yarayan bir fi-

kir meydana çıkmıştır. Müsterek menfaat için kaynaklarını biriktiren Birleşmiş Milletler fikri.

Bu tasavvur harbi kazanmak hususunda milletlere kuvvet vermiştir. 1943 yılının 9 ikinciteşrininde salı günü (44) birleşmiş millet müessesileri beyaz sarayın doğu salonunda toplanıp, mütecaviz düşmana kurban giden milletlere yardım etmek hususunda, her memleketin kendi kabiliyetine göre, işbirliği yapacağına dair bir anlaşma imzalandıkları zaman herkes sulhü kazanmak tasavvurunda da kuvvet bulduğunu anladı. Bu anlaşma genel olarak UNRRA diye anılan Birleşmiş Uluslar Yardım ve Kalkınma teşkilâtını meydana getirdi.

Murahhaslara hitaben Birleşik Milletler Cümhurreisi şöyle dedi: "Bu harpte siyasî ve insanî bakımdan iş başarmak istiyoruz. Tıpkı askeri bakımdan iş başarmak istediğimiz gibi. UNRRA, müteakıl ihtiyaç ve menfaatları karşılamakta birleşmiş ulusları birbirine bağlayan diğer bir kuvvetli bağıdır..."

İkinciteşrinin 9 unda beyaz sarayda imzalanan UNRRA anlaşması her hangi bir millete ait olan acele hazırlanmış bir vesika değildir. İlk ev tahrip edildiği ilk memleket işgal altına girdiği ve ilk ihtiyaç kendini gösterdiği zaman başlamış; ıstırap çeken milletleri diriltmek, harpten mahvolmuş bir dünyaya yardım etmek için

çareler arayan bir çok dimağlarda büyümüştür.

Londrada Leith - Ross komitesi diye tanınan bir müttefik harp sonu ihtiyaçları komitesi Avrupanın harap olmuş mıntakalarına yardım ve buraların kalkınması meselesi üzerinde bir seneden fazla çalışmıştır. İktisat, ziraat, tıp eksperleri ihtiyaçların cetvelvellerini hazırlamakta kıymetli işler görmüşlerdir.

Amerikanın yabancı yardım ve kalkınma işleri dairesi eski Newyork valisi Lehman idaresinde teşkil edilmiş ve Fransız şimal Afrikasında işe başlamıştır. 1943 yılı 17 mayısında harp sonrası meselelerini görüşmek üzere Birleşmiş Uluslar yiyecek ve ziraat konferansı Virginia'da Hot Springs'de toplandı.

Hülâsa insanlar ve milletler ihtiyaçtan masun olmak meselesiyle bir çok cihetlerden ilgilenmişlerdir. Mihverin mağlûbiyeti kat'îleşmesi üzerine gerek Avrupada gerek Asya'da işgal altındaki memleketlerin esaslı ihtiyaçlarını gidermek için yapılan plânları tatbik mevkiine koymak üzere bir teşkilâtın işe başlaması zamanı gelmiş demektir. İlk münakaşalar hükümetler arasında cereyan etti. Bütün Birleşmiş Ulusların kabul edebileceği son şekil tasvip edilinceye kadar karışıklı teklifler ve bunlar üzerinde ıslahat yapıldı. Birleşik Amerika Devletleri tarihi beyaz saray toplantısını yapmaya karar verdiler. Burada dün-

(*) UNRRA sembolü "United Nations Relief and Rehabilitation Administration" ibâresinin kısaltması olup mânası "Birleşmiş Uluslar Yardım ve Kalkınma İdaresi" demektir. Makale bu ad ile çıkan bir risaleden dilimize çevrilmiştir.

yanın her tarafından gelen ve insanlığın yüzde seksenini teşkil eden (44) milletin delegeleri Uluslar arası UNRRA anlaşmasını imzalamıştır.

Anlaşmayı imzalayanlar şunlardır:

Avustralya, Bolivya, Belçika, Brezilya, Kanada, Şili, Çin, Kolombiya, Kostarika, Kuba, Çekoslovakya, Dominya Cumhuriyeti, Ekvador, Mısır, El Salvador, Habesistan, Fransız Millî Kurtuluş Komitesi, Yunanistan, Guatemala, Hayti, Honduras, İzlanda, Hindistan, İran, Irak, Liberya, Lüksemburg, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Nikaragua, Norveç, Panama, Paraguvay, Pero, Filipin Cumhuriyeti, Polonya, Cenup Afrika Birliği, Sovyet Sosyalist Rusya Cumhuriyetleri Birliği, İngiltere Kırallığı, Birleşik Amerika, Urugvay, Venezuella, Yugoslavya.

Anlaşma Neden Bahsediyor?

UNRRA paktında boşuna söylenmiş az söz vardır. Formaliteden uzak olan özü dürüst ve realitedir. Derhal işe giriyor: Birleşmiş Uluslar: "her hangi bir mntakanın Birleşmiş Ulusların askerî kuvvetleri tarafından kurtarılması veya düşmanın çekilmesi neticesi olarak kurtulması üzerine oradaki halkın derhal gıda, giyecek, barınacak hususunda yardım görmesine, hastalıkların yayılmasını önlemek ve halkın sıhhatının iadesi hususunda yardımda bulunmağa, esirlerin ve menfada bulunanların memleketlerine dönmeleri için hazırlık yapmağa, hayatî bir ihtiyaç olan ziraî ve sınaî mahsullerin yeniden elde edilmesine, esaslı hizmetlerin tekrar başlamasına yardım etmeğe karar vermiştir."

Anlaşma kat'i bir lisanla yazılan 10 maddede şöyle devam ediyor:

UNRRA, Mihverden kurtarılmış sahalardaki harp kurbanlarına yardım hususunda alınacak ilk tedbirleri, askerî makamların muvafakatı ile, plânlamak, idare ve tanzim etmek s alâhiyetine maliktir.

Teşkilâtın emlâki almak, elde tutmak, devretmek, maksat ve gayesine göre taahhütlere ve mecburiyet altına girişmek salâhiyeti olacaktır.

Her azâ hükûmet, UNRRA meclisine bir murahhas gönderecektir. Meclis Çin, Sovyet Rusya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletlerini ihtiva eden merkez komitesi tarafından senede iki defadan az oimamak üzere içtimaa çağırılacaktır.

Merkez komitesi meclisin toplanması zamanları arasında anî bir ihtiyaç

olduğu takdirde kararlar verecektir. Maamafih bu gibi kararlar meclisin içtimaa'da tekrar gözden geçirilebilecektir. Merkez komitesi, aynı zamanda, her hangi bir hükûmeti ilgilendiren bir mesele münakaşa edilirken o aza hükûmeti toplantıya iştirake davet edecektir.

Anlaşma, merkez komitesinden başka gıda temin etmesi ihtimali olan başlıca memleketleri temsil eden azadan mürekkep bir ievazım komitesi kurulmasını sağlıyor; aynı zamanda Avrupa ve uzak doğu için bölge komiteleri ve meclisin lüzumlu göreceği diğer bölge komiteleri ve teknik komiteler kurulabilecektir.

Birleşmiş Uluslar yardım ve kalkınma teşkilâtında icra salâhiyeti merkez komitesinin müttefikan namzet gösterdiği ve meclisin tasvip ettiği bir umum müdürde bulunacaktır.

Anlaşma mucibince (44) aza devletin her biri kendi hükûmetinin tasvibiyle teşkilâta yardımda bulunmayı ve meclisin kararlaştıracağı ve zım ve kaynaklarını teşkilâtın emrine millî hükûmetin tasvip edeceği levayermeyi kabul eder.

Her hangi bir âza devletin harp esnasında yardım maksadiyle kendi toprakları dışında yapacakları alışveriş ancak umum müdürle danıştıktan sonra ve yerine getirilmesi mümkün olduğu takdirde Birleşmiş Ulusların münaşip bir ajansı vasıtasıyla yapılabilir.

Anlaşma, askerî faaliyet bulunan sahalarda askerî kumandanlığın rızası olmadıkça umum müdürün faaliyet te bulunamayacağını ve kumandanlığı lüzum gösterdiği takdirde kontrole tâbi olacağını belirtiyor.

İşte Birleşmiş Ulusların kaynaklarını ve enerjilerini seferber etmek için kurulan çerçeve böyle geliştirdi. Müsterek hareket elzemdi. Çünkü bir tek milletin, bütün tecavüz kurbanlarını doyurup kurtarması imkânsızdı. Artık aşikârdı ki bir milletin sulh ve sükûtu müflis çökmüş bir halk ile değil fakat yiyecek yemeği, öteberi alacak parası olan halkla mümkündür.

UNRRA'nın seçilmiş umum müdürü Herbert H. Lehman şöyle diyor: Milyonlarca erkek, kadın ve çocuğun ihtiyaç için veya hastalıktan öldüğü bir dünyada emniyette olamayız. Samimiyetle kabul edelim ki ihtiyaçtan masuniyet devamlı bir sulhün esaslı bir cüzüdüdür. Eğer dünyanın devamlı bir sulh ve sağlam bir ekonomi için ümit beslemesini istiyorsak kurtarılmış mieter ibiran evvel kendi ken-

dilerini yaşatabilecekleri bir hale gelişinceye kadar hepimiz bütün benliğimizle işbirliği yapalım.

"Birleşmiş Ulusların dünyaya emniyet ve devamlı sulh temin etmek gayretleri yardım ve kalkınma için yaptıkları ilk müşterek gayretten geniş bir şekilde müteessir olabilir."

Atlantic City'de iş başlıyor

Anlaşma 9 ikinciteşrinde Vasingtonda imzalandı. Sonra murahhaslar UNRRA meclisinin ilk toplantısı için Atlantic City'e gittiler. İkinciteşrinin 10 uncu çarşamba gününden evvel 600 kadar diplomat, eksper, ilim adamı, kâtip bir gün evvel imzalanan anlaşmanın hükümlerini yerine getirmek için Claridge otelinde toplanmıştı. Bu, Birleşik Amerikada yer alan en büyük ve bir senede toplanacak ikinci büyük uluslar arası toplantısı idi.

Murahhasların karşısındaki meseleler çok ve karışıktır. Mümkün olan en kısa zamanla kurtarılmış memleketlere Kasaiye'lerden şeker, Brezilyadan kahve, Şiliden fasulye, Newfoundland'dan balık nasıl getirmeli? Tohum, çift aratı, yakacak, tıbbî levazım nasıl toplamalı? Sadece Avrupadan 20 bin ile 30 bin arasında insanı ve meselâ Mihver işgalindeki yerlerden gelme mültecileri ve işçiye vatanlarına yerleştirmek gibi muazzam işi nasıl başarmalı? Birleşmiş Uluslar arasında malî mesuliyeti paylaşmak hususunda nasıl bir formül bulmalı? Halihazırda harp zamanı ihtiyaçlarını temin işiyle uğraşan devlet memurları ve Mihver kurbanlarına yardım işiyle meşgul hususî harp yardım grubu ile UNRRA'nın işini nasıl birleştirmeli?

Bu meselelerin hiç biri bir tarafa bırakılmadı. Konferans bunların hallini teşvik etti.

Murahhaslar Atlantic City'e vardıkları zaman ellerinde teşkilâtın esasını kuran anlaşma vardı. Şimdi yapacakları şey takip edilecek siyasetin geniş prensiplerini koymaktır.

Daimî olan yiyecek ve ziraat teşkilâtından ayrı olarak UNRRA muvakkattır; bir kaç ay içinde geniş ölçüde faaliyete başlaması icap edebilirdi; harbin ortasında vazife görmesi gerekebilirdi.

Komite Teşkil Ediliyor

Konseyin Birleşik Amerika azası Dean Acheson'un riyazeti altında UNRRA meclisi dört esas komite ile onbeş tâlî komite teşkil etti.

UNRRA komiteleri teşrii faaliyet

teşebbüsünde bulunmadı. Yani uluslar arası kaideler kurmak veya imzalanacak muahedeler hazırlamak teşebbüsünde bulunmamıştır. İkinciteşbirinin 10 unda Atlantic City'de başlayan şey, derhal harekete geçecek bir teşkilât kurmağa acele ihtiyacı olan milletlerin mütalealarına inkılâp etti.

1 inci komite teşkilât ve idare komitesi, 4 tâli komitesinde aşağıdaki maddeleri nazarı itibara aldı: Ziraat yerlerinden ayrılmış kimseler, sıhhat sınaî kalkınma ve inkişaf meseleleriyle meşgul olacak daimî teknik komitelerle beraber, Avrupa ve uzak Doğuda bölge komitelerinin teşkili ve çalışmaları; meclisin tâbi olacağı kaideler, çalışma tarzı ve devamlı komiteleri; personel meselesi ve idarî bütçe.

II inci komite genel siyaset komitesi ve bunun 3 tâli komitesi teşkilâtın geniş siyaseti, hükûmetlerle hükûmetler arası uzuvların münasebatlarıyla meşgul olmuştur.

III üncü komite levazım ve maliye komitesinin teşkilâtın finans plânını tetkik etmek üzere bir tâli komitesi, levazım açıklarını tahkik ve karşılama işini inceleyen diğer bir tâli komite mes'ul tutulmuştur.

IV üncü komite yardım ve kalkınma meseleleri komitesi altı tâli komiteye bölünmüştür. Bunlar yardımın dağıtımı, sıhhat ve tıbbî ihtimam, gönüllü yardım kolları, yerlerinden olmuş kimselere yardım, ziraî kalkınma ve sanayi, münakalât ve yardım işi için lüzumlu diğer servislerin ihyası meselelerinin teknik cihazlarını münakaşa etmekle meşgul olmuştur.

UNRRA'nın bu ilk içtimarı için kâtipleri Birleşik Amerika temin etmiştir. Aslî komiteler, tâli komiteler ve taslakları hazırlayan gruplar arasında, hepsi birden 150 den fazla içtima olmuştur. Bunlardan bazıları hemen her gün toplanıyordu.

Bu toplantıların hususiyeti taşkın hitabetten ve umum mahiyette ideal prensipler ileri sürmekten kaçınılmış olmasıdır. Meclis toplantılarının özü realizmdi. Üç hafta içinde 41 mıntaka üzerinde karara varılmış ve tekemmül ettirilmek üzere Umum Müdüre tevdi edilmiştir.

UNRRA'nın Çalışma Sahası

Konseyin reisi Dean Acheson UNRRA'nın dünyayı yeniden kuracak bir teşkilât olmadığı gibi halka çorba dağıtan bir hayır cemiyeti olmakla da iktifa edemeyeceğini söylemiştir. Reis, UNRRA'nın vazifesinin bu iki hâd

nokta arasında bulunduğunu söylemiştir.

Konferans üç noktada: yardım, kalkınma ve yeniden kurma meseleleri üzerinde bir hat çizmiştir. Harp sonrası yeniden kurma teşkilâtı vazife görmüyordu. Bunun hududu yardım ve yardım için lüzumlu olan esaslı kalkınma idi. Böylece meclis teşkilâtın aşağıdaki noktaları temin etmesine karar verdi:

(1) Yiyecek, yakacak, giyecek, barınacak, tıbbî maddeler gibi âni ihtiyaçlar için esaslı istihlâk maddeleri ve tohum ham madde ve makine gibi maddeleri;

(2) Memleketlerinden uzaklaştırılmış kimselerin vatanlarına iadesi esnasında ihtiyaç gösterecek sıhhat ve yardım servisleri; tenvirat, su ve muhaberat gibi halkın medenî ihtiyaçlarının derhal işe yarayacak şekilde mümkün olduğu nisbette eski haline iadesi ve memleketi kendi toprakları ve diğer kurtarılmış topraklar için yardım temin ve nakledecek hale getirmek; okullar ve üniversitelerin ihtiyaçlarını temine yardım etmek.

Böylelikle UNRRA bombalanmaktan hasara uğramış su sistemini tekrar işler hale getirebilir fakat kanalizasyon teşkilâtı hiç bulunmayan bir memlekette kanalizasyon kuramaz.

Bazı hallerde UNRRA'nın mesul ve organize bir hükûmetin bulunmadığı kurtarılmış topraklarda da faaliyet göstereceği anlaşıyordu. Bu gibi hallerde UNRRA askerî komutanlık ile sıkı bir anlaşma halinde çalışacaktır. Kurtarılmış bir sahada bir kere bir hükûmet kurulduktan sonra da teşkilât alâkadar hükûmetle müşavere ederek ve onun rızası ile faaliyet gösterebilir.

Yardım eşyasını nakletmek, yerlerinden olmuş kimselerin vatanlarına iadesi veya bulaşıcı hastalıklarla mücadelede işinde teşkilât belki de düşman veya sabık düşman topraklarında faaliyet gösterebilir. Bundan başka teşkilât, askerî kumandanlığın ve teessüs etmek salâhiyetli makamların isteği ile yardımı düşman olmaktan çıkmış milletlerle teşmil etmeyi lüzumlu görebilir. Konferans bu gibi faaliyetlerin masraflarının alâkadar düşman veya sabık düşman memleket tarafında ödenmesi lâzım geldiğine ve mütecavz milletlerin ödeyebilecek hale gelir gelmez aldıkları nisbette ödemeleri lâzım geldiğine karar vermiştir. Umum müdür düşman veya sa-

bık düşman topraklarında bulunan fazla malzemeyi kullanmak hususunda askerî makamlarla istişare edecektir.

Birleşmiş İdare Meclislerinin İşbirliği

Tâ başlangıçtan itibaren UNRRA'nın faaliyetlerinin harp içinde müdahaleye uğramadan devam edeceği anlaşılmıştı. Bu maksat için UNRRA memurlarının askerî makamlarla işbirliği yapması icabediordu. Netice olarak yardım icaplarının, mevcut hükûmetler arası ajanlar vasıtasıyla, askerî icaplarla koordine edilmesi lüzumlu görüldü. Bu hükûmetler arası ajanlar dört birleşmiş idare meclisidir. Harp gayretiyle ilgili gıda, sınaî eşya, ham madde ve gemi nakliyatı ile meşgul idare meclisleri,

Bir işbirliği formülü meydana getirildi: Konferans bütün azâ hükûmetlerin her türlü yardım ve kalkınma ihtiyaçlarından UNRRA'yı tamamiyle haberdar edeceklerdir. Umum Müdür Lehman, ise kurtarılmış sahalarla malzeme ve gemi hususunda haklı bir taksim temin etmek için lüzumlu göreceği tavsiyelerde bulunabilir. Dünya çapında yardım ihtiyacı ile diğer ihtiyaçları nazarı itibara alabilmek ve hattâ temin için her sahasının bütün ihtiyaçlarını da gösterecektir.

Bundan başka kendisi için UNRRA'nın yardımı istenen her hangi bir memleketin hususî ihtiyaçlarını da bildirebilir. Diğer taraftan UNRRA'yı ilgilendiren bir mesele münakaşa edildiği zaman, birleşmiş idare meclislerinin umum müdürün fikrini alacakları umulmaktadır.

Malzemenin Dağıtımında takip Edilecek Siyaset

Malzeme toplandıktan ve gemilere yüklendikten sonrameclise göre bu gibi malzeme 'hiç bir zaman siyasî bir silâh olarak kullanılmayacak ve ırk, din ve siyasî inanç nazara alınarak ayrılık gözetilmiyecektir.'

Genel olarak, yardım dağıtımının mes'uliyetini alâkadar sahada idarî salâhiyeti olan hükûmet üzerine alması ve dağıtma işinin vesika ile ve fiyat kontrolü altında yapılması kararlaştırılmıştır. Hangi tabakadan olursa olsun herkes müsavi hisse alacaktır. Fakirler yardım eşyasını parasız alacaklar, ödeyebilecek olanlar dağıtma kollarından satın alacaklardır. Malzeme müstehliklere satıldıktan sonra, asıl ihtiyacı olan yerlere malzeme akınını çoğaltmak için fiyatlara narh konacak ve fiyat sisteminde bozukluklar önlenecektir.

UNRRA nın Sağlık ve Terfih Programı

İşgal altındaki memleketlerden gelen raporlar birleşmiş ulusların bulaşıcı hastalıkları önlemek için derhal harekete geçmek zorunda kalacaklarını gösterir. Binlerce hayat tífüs ve veremden mahvolmaktadır. UNRRA konseyi kurtarıcı orduların arkasından hastalıkla ve açlıkla mücadele edecek doktor ve hastabakıcılardan mürekkep can kurtaran ekipleri göndermek üzere plânlar hazırlamıştır. Her milletten mürekkep bir doktor ve teknisiyen heyeti ve standard tıbbi malzeme toplanacaktır. İlk ani ihtiyaçlar karşılandıktan sonra hükümetlerin mümkün olan en kısa zamanda sıhhat servislerini yeniden tesis edebilmelerine UNRRA nın yardım temin etmesini meclis kararlaştırmıştır.

UNRRA nın sıhhat teşkilâtının mühim bir vazifesi de bulaşıcı hastalık salgınlarını bilhassa birden fazla memlekete tesir eden salgınları kontrol etmektir. Bu işte en çok ehemmiyet çocuklara gebe ve emzikli kadınlara verilecektir. Çünkü normal aile hayatının yeniden teessüsü bunlara dayanır. Çocuklar bilhassa evsiz ve kimsesiz kalmış, fena tegaddi yüzünden mukavemeti azalmış çocuklar arasındaki bulaşıcı hastalıklara karşı bilhassa tedbirler alınacaktır.

Konsey kendi kendini geçindiremeyecek kimselerin hayati ihtiyaçlarının meclisin terfih servisinin işi olmasını düşünmüştür. Halkın terfihi servisi insanların kendi kendilerine yardım etmelerine yardım etmek niyetindedir; UNRRA, aynı zamanda gönüllü yardım kollarının işbirliğini de kabul edecektir.

Memleketlerinden Çıkarılan İnsanlar

Almanyada 1,80,000 Fransız vardır. Bir tahmine göre bunları nakletmek için üç ay müddetle her gün 24 trenin çalışması lâzım gelecektir. Memleketlerinden çıkarılan insanların tekrar vatanlarına gönderilmeleri meselesini ne kadar büyük bir iş olduğuna bu ancak tek bir misaldir. Harbin ve düşmanın açtığı derin manevi yaralardan mâda ortaya çıkan maddi meselelerden biri: Müttefik hükümetlerin yaptığı resmî tahmine göre Sovyet topraklarıyla uzak doğu hariç, Avrupa kıtasının muhtelif yerlerine dağılmış veya evsiz barksız kalmış 21,000,000 - 30,000,000 insan vardır. — Mihver memleketlerinde mecburi amelelik yapanlar, toplama kamp

larına sevkolanlar, harp mültecileri, rehineler ve nazilerin ırkçılık ve hayat sahası prensiplerini tatbik edebilmek için asırlardanberi vatan edindikleri yerlerden zorla çıkarılan binlerce ve binlerce insan bu rakamlara dahildir. Uzak doğuda Japonlar tarafından işgal edilmiş olan bölgelerde 40,000,000 Çinli şehirden şehire, mıntakadan mıntakaya sürülmüştür.

Harbin sonunda bu bedbahtların hayatta kalanlarını vatanlarına iade etmek meselesi hemen hemen yardım meselesi kadar büyük bir teşkilât işi telâkki edilmektedir. Şurasını da unutmamalı ki nakil işi bu kimselerin vatanlarına gönderilmesi işinin ancak tek bir safhasıdır. Yerlerinden yurdlarından ayrılmış bulunan bu kimselerin yiyeceğe, giyeceğe ve muvakkaten barınacak yere ihtiyaçları olacaktır. Bu yardım tedbirleri, umumî yardım işinin asgarî ihtiyaçları dahilinde, çok miktarda malzemenin temin edilmesini gerektirmektedir.

Bundan sonra işin tıbbi ciheti gelmektedir. Evlerinden yerlerinden olmuş kimselerin kütle halinde hareket etmeleri yalnız kendi aralarında değil, bulundukları, geçtikleri ve avdet ettikleri yerler halkı arasında salgın hastalıkların baş göstermesine sebep olabilir. Binaenaleyh UNRRA ile diğer milli ve milletler arası sıhhi teşekküller arasında çok sıkı ve devamlı bir işbirliği yapılmalıdır.

Atlantic City konseyinin müzakere ettiği en çetin meselelerden biri de bu olmuştur. Bunun ifade eylediği siyasî mânalar aşikârdır. Fakat siyaset UNRRA nın şumulu haricinde bulunuyordu. Mihver memleketlerindeki kurbanlar, mağlûp olacaklarını anlatan naziler ümitsizliğin doğurduğu bir intikam ile bunlara saldırmadan evvel kurtarılacaklar mı? Müttefik memleketlerinde yerleşmiş ve Müttefik evlerine sokulmuş bulunan düşman veya sabık düşman tebaası ne olacak?

Konseyin teklifine nazaran UNRRA nın maksatları arasında düşman tebaasına yardım etmek yoksa da Müttefik evlerini işgal etmiş bulunan düşman tebaalarının bu evlerden çıkarılmaları işini UNRRA üzerine alabilir. Binaenaleyh meclis, mesele'nin neticesini takdir ettiğinden aynı zamanda bu gibi düşman olmaktan çıkmış yersizlerin vatanlarına avdetleri meselesinin daha çok üzerinde durulmak üzere meclisin başka bir içtimarına bırakılmasını ileri sürdü.

İşbirliğinin neden elzem olduğu

ve memleketlerinden çıkarılmış kimseler meselesini halletmek için en pratik çarenin bu birleşmiş uluslar teşkilâtı kurmak olduğu aşağıdaki tavsiyelerde açığa vurulmuştur:

Bir aile, bir baba ve bir oğul, vatanlarına dönebilinceye kadar dört memleket işin içine karışabilir. Evvelâ muvakkaten yaşadıkları bir memleket olacaktır. Sonra içinden geçirilecekleri memleket, yaşadıkları memleket ve mensup oldukları milletin memleketi olacaktır. Binaenaleyh bunların hepsiyle anlaşmaya varılması lâzımdır. Konsey bütün hükümetlerin insanların yurdlarına dönmelerini temin işinde, bu kimseler kendileriyle aynı milletten olsun olmasın, UNRRA ie işbirliği yapacağı ümidini izhar etmiştir.

Konsey, Teşkilâtın askerî makamlar, beynelmîlel Kızılhaç ve Londra'daki hükümetler arası mülteci komitesi ile sıkı işbirliğini temin etmesini tavsiye etmiştir. Kızılhaç esasen geniş bilgi ve tecrübeye ve bilhassa 15,000,000 ismi ihtiva eden kayıtlara sahiptir. Londradaki mülteci komitesi ise milliyet, ırk, din ve siyasî inançları yüzünden kurdlarından ayrılmak zorunda kalan kimselerle uzun zamandır meşgul olmaktadır. Hükümetler arası komite kendilerine yaşayacak yer buluncaya kadar, oldukları yerden ayrılmıyan ve ayrılmak istemiyen mültecilerin bakımına yardım etmekten UNRRA mesul olacaktır.

Önce Gıda — Ziraatte ve Balıkçılıkta Kalkınma

İlk basın konferansında umum müdür Lehman gemilerde, kurtarılmış memleketlere gönderilecek eşya üzerinde, harp levazımı müstesna, yiyecek eşyasına tercih hakkı verileceğini bildirmiştir. Bir çok kalkınma projelerine daha başlamadan önce açlığın giderilmesi, insanların doyurulması lâzımdır.

UNRRA açlıktan kurtarmak için "enerji" gıdaları temin edecek ve sonra lerhal ziraatın kalkınması için işe başlayacaktır. Harpten sonra en büyük kıtlık süt, et ve yağ bakımından olacaktır. Bol buğday stoku bulunduğu için enerji veren gıdalar olarak buğday ve hububata önem verilerek lâzım gelecektir. Tohum, gübre, makine, kimyevî gübre, makine yağı ve yakıtı ihtiyaç olacaktır. Yeni gıda malzemesini yenebilecek maddeler haline koyabilmek için makinelere ihtiyaç olacaktır. Meselâ geri çekilen Almanlar Tunus'ta zeytin ezme ma-

kinelerini fena halde tahrip etmeğe çalışmışlardır.

Konseyin içtimamda ziraat eksperleri kurtuluştan sonraki ilk mahsul yılında tercihan, balkın doğrudan doğruya istihlâk edebileceği gıda maddelerinin yerleştirilmesi lüzumuna işaret etmişlerdir. Ancak açlık tehlikesi ortadan kaldırıldıktan sonra daha yüksek gayeler için çalışmak düşünülebilir. Bu demektir ki domuz ve tavuk yetiştirmek teşvik edilecektir. Bu, bir mahsul yılı programıdır. Bu bir yıl da en müşkül devredir.

Hot Springs'de birleşmiş uluslar gıda ve ziraat konferansının, bütün dünyada gıda maddeleri istihsalini arttırmak ve hayat seviyesini yükseltmek hususundaki uzun devreli plânlarla uluslar arası daimî bir gıda teşkilâtının meşgul olması kararını konsey kabul etmiştir. UNRRA'nın ani ihtiyaç meseleleriyle meşgul olmakla iktifa edeceği fakat daimî gıda teşkilâtıyla işbirliği edeceği kararlaştırılmıştır.

Hangi gıdalardan ne miktar lâzım olduğu, sıhhatı idame için lâzım olan asgarî gıda derecesine göre tayin edilecektir. Malûm olduğu üzere Müttefikler arası komite bir insan için gündelik asgarî kalori miktarını, bazı tadilâta tâbi olmak şartıyla, ortalama 2,000 olarak kararlaştırmış fakat bunun ilk fırsatta hemen arttırılmasını ehemmiyetle belirtmiştir. Mâmafihi bu ölçü, UNRRA'nın salâhiyetli şubeleri tarafından gözden geçirilecektir. İngilterede son neşredilen ve Birleşik Amerika, Kanada ve İngilterede gıda istihlâk seviyesini mukayese eden resmî bir istatistiğe nazaran 1943 yılında sivil halkın bir günde nüfus başına istihlâk ettiği kalori miktarı Birleşik Amerika'da 3,283, Kanada'da 3,223 ve İngilterede 2,827 dir.

İşgal altındaki Avrupa kıtasını harpten evvelki gibi kendine yeter duruma getirebilmek için ilk altı ay zarfında kıt'aya 400,000 ton tohum ithal edilmesi lâzım gelecektir. Harp esnasında Avrupada büyük baş hayvanların çok kesilmesi neticesinde pek azalan süte olan ihtiyacı gidermek için de kıt'aya toz süt ithal edilmesi lâzım olacaktır. Kurtarılan memleketlerin hububat, patates ve süt istihsal ve istihlâkinin azamî hadde çıkarılmaları tavsiye edilmiştir.

Bir çok memleketlerin traktörlerle ihtiyaçları olacaktır. Toprak mahsulleri sahasında da UNRRA'nın başlıca mes'uliyeti ithal edilmiş levazım

ve teçhizatla mahallî hükûmetlere yardım etmek ve bu suretle ilk hasadans onra yardım işinin yükünü hafifletmek olacaktır.

Sınai Kalkınma

Şimdiye kadar konsey yardım işinin bir çok safhalarını; sıhhat, gıda, halkın terfihi, toprak mahsulleri, yerlerinden yurdlarından atılmış kimseler meselerini incelemiş ve neticede bunların hepsinin birbirine bağlı olduğunu anlamıştır. Sıhhat gıdaya, gıda içtimâî servislere, içtimâî servisler de diğer şeylere dayanmaktadır. Bu meseleler birbirleriyle münasebettardır. Her biri âcîl bir mahiyet arz etmektedir ve hepsi birden ele alınacaktır.

Yardım işinin kısa zamanda ve muvaffakiyetle başarılması mükemmel bir münakale sisteminin, demiryolu teçhizatının, su ve elektrik istihallerinin mevcudiyetlerine ve yardım işine faydalı eşyaları imal edecek fabrikalarda ufak tefek tamirlere bağlıdır.

Sınai tadilât neticesinde yardım işine yarayacak bir şekilde çalışmağa elverişli olabilecek memleketlere UNRRA'nın yardım etmesine konsey karar vermiştir. Bu suretle deniz nakliye işi hafifleyecek ve acilen lâzım olan malzemenin diğer kurtarılmış memleketlere ulaştırılması mümkün olacaktır.

Eğer bir memleket ham maddeleri, makineleri ve yedek aksamı deniz aşırı memleketlerden ithal etmek mecburiyetinde ise bunların hacmi, adedi ve miktarı hakkında teşkilâta evvelden malûmat vermelidir ki bunları vaktinde mübayaa edilebilsin. Bu neviden bir kalkınmayı teşvik etmek için UNRRA muhtelif mıntakalarda ham maddeler, makine ve yedek aksam stokları yapmalıdır. Bundan başka alâkadar memleketler arzu ettikleri takdirde teşkilât, tecrübeli teknik heyetlerinin bu memleketlere gönderilmesini ve vatanlarına iade edilmeği bekleyen kimseler arasında mahir işçileri tercihen evvel göndermeği üzerine alacaktır. Kurtarılan memleketlere derhal sevk edilmek üzere çok miktarda makine aletlerinin imal edilip stok yapılması da teklif olunmaktadır.

Sınai kalkınma işine girişirken muayyen bir rüchaniyet sırası gözetilmelidir. Evvelâ su, elektrik vesaire gibi halkın medenî ihtiyaçlarını yeniden temin etmek lâzımdır. Sınai faaliyetin yeniden seri bir şekilde baş-

laması memleketleri kendi başlarına inşa ve istihsal yoluna götürmüş olacaktır. Bu memleketler artık bu yolda kendi kendilerine ilerleyebileceklerdir.

Tahrip edilmiş sahalarda binaların tamirinde hastahaneler, okullar, ve evsiz kimseleri, bilhassa esaslı halk hizmetlerinde bulunan işçileri meselâ çiftçiler ve ziraat işçileriyle yardım programı için önemli olan sanayi işçilerinin rahatını temin etmek işine rüchaniyet verilecektir. Yurdlarından ayrılmış kimseler için mevcut binalar, kamplar, barakalar, hastaneler ve diğer umumî binalar kullanılacaktır.

UNRRA'nın Malî Plânı

Konsey, esaslı eşyanın listesi ne kadar mühim olursa olsun, aza devletlerle diğer kaynaklardan toplanacak bir bütçe kararlaştırmanın da o derece mühim olduğunu biliyordu. Önce, UNRRA'nın maliyesi için ortaya konacak formülün iştirak etmek iktidarında olan ve etmek isteyen milletlerin kabul edebileceği şekilde olması kabul edilmiştir. UNRRA'nın başarısı bütün birleşmiş ulusların samimî işbirliğine dayanmaktadır. Binaenaleyh herkesin iştirak nisbeti ödeme kabiliyetine uygun makul bir miktar olmalıdır.

Bu maksat, Amerika finans plânı diye tanınan plânla karşılanmıştır. Yurd toprakları düşman tarafından işgal edilmemiş olan her aza memleket teşkilâtın gördüğü işe iştirak etmek üzere bir teberrüde bulunacaktır. Bu teberrü memleketin 30 haziran 1943 de sona eren senenin millî gelirinin takriben yüzde birine müsavi olacaktır. Zengin memleketler isterlerse daha fazla teberrüde bulunabilirler. Bu sırada harbin devamı müddetince fazla yük altında kalmış olan memleketler vaziyetlerini düzeltmek fırsatına malik olacaktır. Tarafsız memleketlerle hususî kaynaklardan da teberrüder beklenmektedir.

Hür dünyanın yardım kaynakları bir millete o milletin ödeme kabiliyeti nisbetinde toplanıp dağıtılacaktır. İstila edilmiş memleketlerden bir çoğunun tabii malzemeye ihtiyacı olacaktır. Bu memleketler de diğer cihetlerden Birleşmiş uluslar yardım sandığına teberrüde bulunacaklardır. Meselâ yarı aç halkı için Belçika'nın yiyecek ve ilâca ihtiyacı olacaktır. Fakat Belçika kendisine yapılan bütün yardımları ödeyebilecektir. Bundan başka Belçika Kongosu diğer muhtaç memleketlere ham madde ve yiyecek

maddeleri temin edebilecektir. Norveç'in gıda maddelerine ihtiyacı çok olacaktır. Fakat büyük ticaret filosu ve balıkçılık ile başka memleketlere yardım hususunda gemi ve balık temin edebilecektir.

2,000,000,000 - 2,500,000,000 dolarlık (takriben 500 - 625 milyon İngiliz lirası) bu "dünya amme sandığı" bütün yardım devresi esnasında toplanmış olacaktır. Amerika için tavsiye edilen teberrü miktarı 1 milyar 350,000,000 dolardır (takriben 337,500,000 İngiliz lirası); Bir aza milletin verdiği en büyük teberrü bu olacaktır. Fakat bu miktar Amerika'nın birinci cihan harbinde yardım teşkilâtı için verdiği miktardan 1 milyar dolar kadar azdır.

Büyük Britanya için tavsiye edilen teberrü miktarı takriben 80 milyon İngiliz lirasıdır. Diğer teberrüleri İngiliz İmparatorluğunun diğer kısımlarından ve Lâtin Amerika Cümhuriyetlerinden gelecektir. Rusya ve Çin gibi istilâya uğramış ve yardıma ihtiyacı olan memleketlere yüzde bir maddesi altında yer verilmemiştir. Kendi toprakları dışında UNRRA ya yardımda bulunabileceklerin yardım etmeleri tavsiye edilmiştir.

UNRRA, mensup olduğu hükûmet yabancı kambiyo ile ödeyebilecek vaziyette olan sahaların kalkınması ve buralara yardım hususunda para harcamıyacaktır. Eğer hükûmet ödeyebilecek durumda olmadığını ileri sürerse, umum müdür o hükûmet ve konseyin hususî bir komitesi ile istişare edecektir. Bu komitenin tavsiyesiyle hareket ederek bu hükûmet ve ya memleketin yapılacak yardımları ödeyebilecek durumda olup olmadığını karar verecektir.

UNRRA'nın bütün malî meseleleri konseyin seçtiği bir muhasebeci tarafından idare edilecektir. Umum müdür teşkilâtın malî durumu hakkında zaman zaman konseye raporlar verecektir. Bütün aza hükûmetlerden UNRRA levazımının her hangi bir vergi veya tahakkuk servetlerini azaltması ihtimali olan engellere tâbi tutulmaması rica edilmiştir. Diğer kurtarılmış sahaların ihtiyacını karşılamak üzere aza hükûmetler, umum müdürü daimî surette fazla malzeme hakkında haberdar edeceklerdir. Aynı şekilde düşman veya sabık düşman topraklardan elde edilmiş fazlalıklar da kurtarılmış sahaların ihtiyacını karşılamak üzere kullanılabilir.

Umum müdür Lehman Amerika-

nın mümessiller meclisinin dış işler komitesine UNRRA'nın servetinin ancak en âcil ihtiyaçları karşılamak üzere kullanılması ve uzun devreli yenden inşa projelerinin idaresinde istifad edilmemesi gerektiğini söylemiştir. Devam ederek "UNRRA'nın muvaffakiyeti kendi kendisini tasfiye etmesindeki süratidir; ne kadar çabuk lüzumsuz hale gelirse, başarıları o kadar büyük olmuş olacaktır" demiştir.

Daimî Komitelerin Tesisi

Atlantic City'de konseyin vardığı neticelerin en belli başlılarından biri de UNRRA'nın çalışma mekanizmasının bir kısmı olarak daimî komitelerin tesisi olmuştur.

Konseyin Avrupa komitesi Londrada bulunacaktır. Belçika, Çekoslovakya, Fransız Millî Kurtuluş Komitesi, Yunanistan, İzlanda, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Polonya, Sovyet Sosyalist Rusya Cümhuriyetleri, İngiltere ve Yugoslavyayı temsil eden meclis azasından mürekkep olacaktır. Birleşik Amerika, Brezilya ve Kanada da bu komitede temsil edilmektedir.

Konseyin uzak doğu komitesi, muvakkaten Vaşington'da bulunacaktır. Avustralya, Çin, Fransız Millî Kurtuluş Komitesi, Hindistan, Hollanda, Yeni Zelanda, Filipin Cümhuriyeti, İngiltere ve Birleşik Amerika'dan mürekkeptir.

Lüzumu halinde, merkez komitesi, ilâve aza tayin etmek salâhiyetine sahiptir.

İki bölge komitelerinin vazifeleri sahalarının bütün ihtiyaçlarını gösteren temennileri hazırlamaktan ibarettir. Kendi sahalarında UNRRA'nın faaliyetleriyle alâkadar bütün meselelerde umum müdürü tavsiyelerde bulunacaklardır. Kendi aza hükûmetleri namına milletler ve hükûmetler arası münasip faaliyetlerde bulunacaklardır.

Levazım komitesi UNRRA'nın başlangıçta hizmet göreceği olan ve başlıca yardım maddelerini temin etmesi muhtemel olan memleketlerin on bir mümessilinden müteşekkildir. Bu memleketler: Avustralya, Belçika, Brezilya, Kanada, Çin, Fransız Millî Kurtuluş Komitesi, Hollanda, Yeni Zelanda, Sovyet Rusya Birlikleri, İngiltere, Birleşik Amerika'dır.

Levazım komitesi: Umum müdür, merkez komitesi, konsey ve Birleşmiş idare meclisleriyle istişare ederek levazımın malî bakımdan idaresi ve nakli ile meşgul olacaktır. Malzeme ve

hizmetin istenen anda hazır olmasını malzeme veren memleketlerden müsavî şekilde istifade edilmesini temin edecektir. Malî kontrol komitesi ile istişare ederek bebtan fazla azası olmayan bir tâlî komite meydana getirilecektir. Bu komite, bir memleketin ödeyebilecek ekrduumda olup olmadığını anlamak hususunda umum müdürü fikir verecektir. Levazım komitesi Vaşington'la toplanacaktır.

Malî kontrol komitesi de Vaşingtonda bulunacaktır. Sekiz memleketin mümessillerinden ibaret olacaktır: Çin, Yunanistan, Meksika, Norveç, Cenubî Afrika Birliği, Sovyetler Birliği, İngiltere ve Birleşik Amerika. Vazifesi, inflâsyon temayüllerini önleme şeklinde yardım edileceği hususunda Teşkilâta fikir vermektir. UNRRA'nın idarî bütçesi aynı zamanda her hangi bir malî mesele ile meşgul olmak vazifesi de merkez komitesi tarafından bu komiteye verilebilir.

Teknik tâlî komiteler: UNRRA'nın meşgul olacağı meselelerden çoğu teknik mahiyettedir ve mütehassıs kimselerin daimî tavsiyesi olmadan halledilemez. Binaenaleyh konferans ziraat, vatanlarından uzaklaştırılmış kimseler, sıhhat, sınaî kalkınma ve terfih meseleleriyle meşgul olacak beş daimî teknik komite meydana getirmeyi kararlaştırmıştır. Her aza hükûmet bu teknik komiteleri her biri-

Birincikânun birinde konseyin son celsesinden sonra 44 millet mümessilleri eşyalarını toplayıp Atlantic City'den ayrıldığı zaman bir iş başlamış oluyordu. Münakaşaları esnasında üç hafta gibi nisbeten kısa bir zaman zarfında, büyük bir engel teşkil eden bir meseleyi esaslı surette karşılamışlardır.

Atlantic City'de konseyin reisi Acheson demiştir ki: "burada ne yaptığımız sorulacak olursa zannederseniz şu cevap verebiliriz: Kabili tatbik... Başarılması imkânı kuvvetli bir program üzerinde anlaştık. Umumî bir maüsat kat'î bir plân haline getirilmiştir."

Binbaşı John L. Llewellyn'e göre Atlantic City'de görülen iş "açlara yiyecek, evsizlere barınak, paçavralar içinde olanlara giyecek getirmek için açılmış bir haçlı seferi; etrafı yakıp kavuran bulaşıcı hastalıklara karşı ve esir olan, köle muamelesi gören milyonlarca insanın yuvalarına dönmelerine yardım için açılmış bir haçlı seferi" dir.

Bu teşkilâtı tensip etmeleri için kongreye gönderdiği mesajda Amerika Cümhurreisi demiştir ki: "UNRRA harp kurbanlarına yardım hususunda yapılacak muazzam işin ancak başlangıcıdır. İşin en büyük kısmı kurtarılmış milletlerin kendileri tarafından yapılacaktır. UNRRA'nın yapacağı şey halkın kendi kendilerine yardım etmelerine yardım etmektir. Öyle ki harap olmuş vatanlarını, mahvolmuş fabrikaları ve yağma edilmiş çiftliklerini yeniden inşa işini üzerlerine alacak kuvveti kazansınlar. Bu milletlerin ianeye ihtiyacı yoktur. Onlar mücadele kuvvet ve sulhu temin işinde hisselerine düşeni yapmak istiyorlar..."

Yiyecek,, giyecek, ilâç ve barınak kandan daha ucuzdur. Bunlar bir çok hayatları kurtarır ve diğer birinin göreceği işe iştirak edebilecektir. Ancak hususî kabiliyeti ve ihtisası olan kimseler bu komitelere aza tayin edilecektir.

Bu komiteler Avrupa ve uzak doğu bölge komitelerinin çerçevesi dahilinde teşkil edilecek olan bunlara muadil tâlî komiteler, kendi mintakaları dahilinde teknik meseleler üzerinde tekliflerde bulunacaklar ve umum müdür bölge komiteleri ve konseye tavsiyelerde bulunacaktır.

İleri gelen dört büyük devlet merkez komitesinde, levazım komitesinde, malî kontrol komitesinde ve

her iki bölge komitelerinde mühim hayatı yerler işgal etmektedir. İngilterenin konseyde azası Avrupa komitesine Çinin azası da Uzak Doğu komitesine reis tayin edilmişlerdir. Levazım komitesi reisliği Kanada, malî kontrol komitesi reisliği de Birleşik Amerika memleketlerine verilmiştir.

UNRRA'nın İş Merkezleri

Konsey UNRRA'nın karargâh merkezinin Vaşington'da olmasına bölge iş merkezlerinin de Londra'da, Uzak Doğu'da ve belki Kahirede olmasına karar vermiştir.

Teşkilâtın muvaffakiyetinin memur ve teknik elemanlar olarak kullanılacak erkek ve kadınların görüş kuvveti, iktidar, dürüstlük ve sadakatına bağlı olduğunu takdir ettiğinden konsey müdürün personel seçiminde mümkün olduğu kadar geniş salâhiyete sahip olmasını tavsiye etmiştir.

UNRRA memurlarının uluslararası mahiyette olması ve cinsiyet, ırk, milliyet veya din bakımından ayrılık yapılmadan şahsî vasıfıara göre seçilmesi ve mümkün olduğu kadar geniş coğrafi esas üzerine toplanmasını kararlaştırmıştır. Milli hükûmetler ve uluslararası teşkilleri, umum müdürü UNRRA'nın hizmetine çağırabileceği kendi hizmetinde bulunan bu evsafıta memurları vermeye teşvik eliharp tehlikesini ortadan kaldırır.

UNRRA konseyinde verilen kararlar bu ümidi veriyor. Bu kararlar filiyat sahasında yiyecek ve malzeme stoku kadar hüsnü niyetin de bulunması lâzım geldiğine ve ihtiyaç, karışıklık ve ümitsizliğe ve düşmana karşı zafer kadar hâtırda tutulması gerektiğini ifade eder.

Bundan başka UNRRA'nın muvaffakiyeti dünyanın hür milletleri arasında bir birliğe yol açabilir. Bu muvaffakiyet Birleşmiş Uluslar arasında işbirliği anlamının inkişafına çok tesir edecektir. Harbin tahrik ettiği devâsâ enerjilerin yapıcı bir faaliyete çevrilip çevrilemeyeceği sorusunun cevabı da UNRRA'nın muvaffakiyetine bağlıdır.

Aşılacak adımlar yalnız UNRRA'nın muvaffak olup olmayacağını değil, fakat Birleşmiş Ulusların her hangi bir teşebbüsün "söz safhasından fiil safhasına geçip geçmeyeceğini de isbat edecektir". Yine umum müdürün Amerikanın mümessiller meclisinin dış işler komitesinde söylediği sözü iktibas edelim: "Eğer UNRRA muvaffak olursa dünya uluslararası işbirliğinin mümkün olduğunu, umumî menfaatların ayrı anlaşmazlıklardan daha kuvvetli olabileceğini görecektir. Bunu bir kere yaptıktan sonra Birleşmiş ulusların tekrar yapabileceklerine dair itimadları artacaktır, bir itiyad teşekkül etmiş olacaktır".

Batı Cephesinin

Sıhhi İşleri (*)

Batı Avrupaya hücum başladı. Bu savaşta hekimliğe düşen pay günlük gazetelerde kısa ve vazıh şekilde anlatılmış bulunuyor. Asker nereye giderse doktor da oraya gitmekte ve askerin uğradığı tehlikelerin çoğuna o da maruz kalmaktadır. Bunun sebebi gerekli ilk sıhhi imdadı ve "can ve kol, bacak kurtarma cerrahisi"(1) hizmetini yapabilmektir. İngiliz doktoruna, yetiştirilme tarzı ve sulh zamanında mesleğini icra etmenin serbest şartları sayesinde, edindiği mükellefiyet ve intibak kabiliyeti harpte pek yaramaktadır. Paraşüt kıtalarıyla gökten inmek işi de, Normandiya kumsalla-

rından yaralıların yanına yüzü koyun emekliyerek varmak da elinden gelir. Yaralanan ve malûl kalanların, zedelenir zedelenmez, en kısa zamanda tıbbî ve cerrahî tam yardıma kavuşabilmeleri büyük bir teşkilât ister. İşte D günü (2) için iki yıldan fazla zamandan beri hazırlanmakta olan plândaki sıhhi teşkilâtın bahsetmenin vakti artık gelmiş bulunuyor.

Halen orduda yirmi çeşitten fazla tıbbî teşkil bulunmaktadır. Bunların çoğu tip itibarıyla ayrılmaktadırlar. Meselâ seyyar sahra hastanelerinin hafif seyyar sahra hastanesi, paraşütçü seyyar sahra hastanesi ve havadan indirme seyyar sahra hastanesi gibi

çeşitleri vardır. Sahra cerrahî birlikleri de çeşit çeşittir. Sinir cerrahisi, çene - yüz cerrahisi ve göğüs cerrahisine dair hususî teşkillerden mâda ya-

(*) **British Medical Journal**'ın 17 haziran 1944 tarihli 4354 üncü sayısının tahrir heyetine ait makaleler kısmından tercüme edilmiştir. İngilizcesinin başlığı **Medical Services For The Western Front**'dur. (Müte.)

(1) İngilizcesi "life and limb surgery" dir. (Müte)

(2) "D" İngilizce "day = gün" kelimesine delâlet etmekte olup "D günü" taarruzun başlayacağı ve önceden bilinmeyen günü gösterir (Müt).



İtalya cephesinde hastane çadırları

ralı tahliye istasyonlarını takviye etmek üzere kullanılan umumî sahra cerrahisi birlikleri de vardır. Bunlar sahra sargı yerleri ve sahra kan verme istasyonları ile birlikte ileri hat cerrahî merkezlerini de teşkil ederler. Orduda bir çok sahra sargı yerleri, sahra kan verme birlikleri, yaralı tahliyesi istasyonları, tam tekilâtlı hastaneler, hastane gemileri, hastane taşıyan vesait ve hususî teçhizatlı L.S.T.-ler (Landing Ships, Tanks) (1) bulunmaktadır. Bunlar mevcut tiplerin sade bazılarıdır. İngiliz Kızılhaç Cemiyeti ve Kudüs St. John tarikatı tarafından teçhiz edilen hususî bir teşkil de dahil olmak üzere orduda tababet ve diş tabipliğine ait olmak üzere 400 den fazla birlik vardır. Bu birlikler her tıp ve cerrahî şubesinde lüzum görülen mütehassısları, sıhhiye eratını, ilâç hazırlayıcıları, ahçıları, şoförleri ilâh... Temsil edecek bir mevcuda sahiptirler. Pek çoğu seyyardır. Hepsi tamamiyle yetişmişti. Bazıları hareket harbinde derin tecrübe kazanmışlardır. Bu teşkiller askerî birliklere, ihtiyaçlarına göre dağıtılmışlardır. Seyyar sahra hastaneleri, sahra sargı yerleri ve sahra hıfzıssıhha teşkilleri tümenler de bulunuyordu. Korlarda sahra sargı yerleri, yaralı tahliye istasyonları, tam teşkilâtlı hastaneler ve tıbbî levazım ileri depoları vardı. Karargâhı umumî emrinde bol miktarda her tipten teşkiller bulunduğu gibi 600 - 1200 ya-

taklı tam teşkilâtlı hastaneler de bulunuyordu. Bunlarda her şubeden tabip ve dişcileri de havi olması üzere, cerrahlar bulunuyordu. Nihayet tümen, kor ve orduların ayrı sıhhiye şubeleri de vardı. Bunlara maiyetinde imkân derecesinde kuvvetli, müşavir ve idare heyetleri bulunan cephe baş hekimî nezaret etmekte idi.

Birleşik Krallıkta (*) Sıhhat Nezareti, Âcil Tıp Hizmeti Umum Müdürlüğü vasıtasile, her türlü yaralıya

(*) Büyük Britanya ve Şimal İrlanda. (Müte)

bakmak üzere, on binlerce yatak hazırlamış, bunları teçhiz etmiş ve hekim bulmuştu. Yaralı tahliye istasyonluğu ve üs hastaneliği etmek üzere ayrılmış ve hazırlanmış hastaneler de vardı. Askerî ve sivil hastane trenleri ve İngiliz Kızılhaç Cemiyeti ambülans otomobilleri de dahil ambülans otomobil kolları liman ve hava meydanlarından yaralı tahliye hastanelerine (transit ve liman hastaneleri) yaralı taşımaktadırlar. Bahriye, ordu ve sivil idare L.S.T.s'lerden, hastane gemilerinden, hastane taşıyıcı vesaitten has-



Amerika hava hemşireleri, Normandiya sahillerinden uçakla Şimal Fransa'ya yaralı taşımaktan dönüşlerinde yaralıları beklerken topladıkları gelincik çiçekleriyle beraber.

tane trenlerine ve ambülans otomobillerine yaralı boşaltmak için liman-

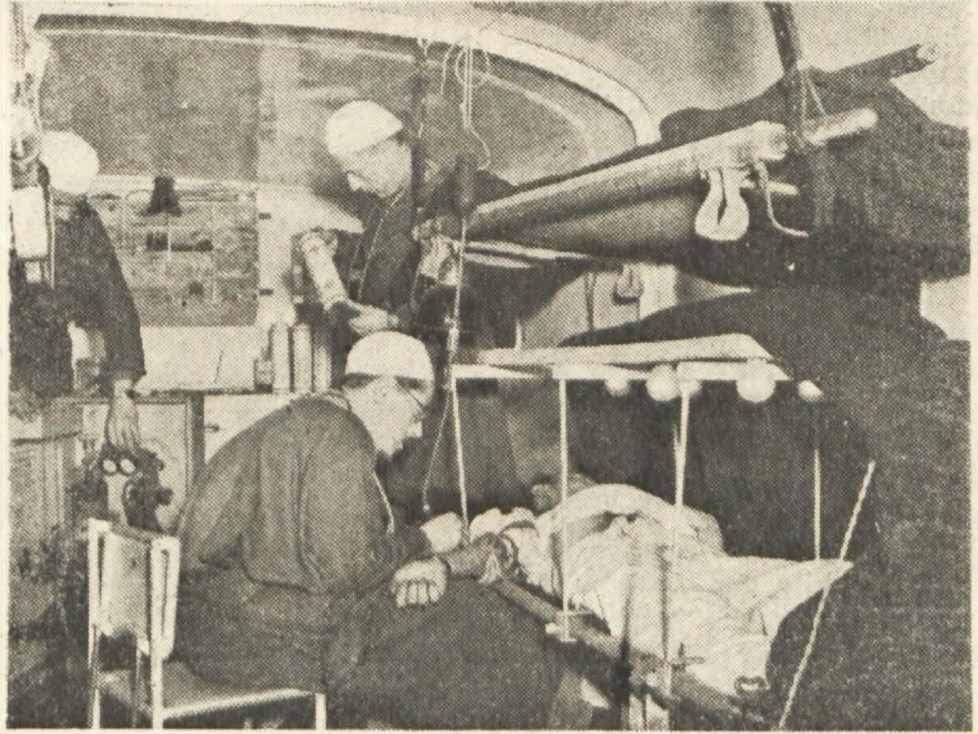


Fransada Bretanyada cephe teskerecileri yaralı bir alman erbaşını ambülansa götürülüyor.

(1) "Çıkarma gemileri, tankları" (Müt.)

lara işçi yollamaktadır. Hastane trenlerinde ilaç (penicillin de dahil), pansiman levazımı, yiyecek ve sair konfor vasıtaları bulunmaktadır. Veraset hakkını haiz akrabaya haber vermek üzere hususî tertibat alınmıştır. Hasta üs hastanesine gelir gelmez derhal bütün tafsilatı havi bir kart yollanır.

Bu derece esaslı bir hizmeti yürütmekten mesul olanlar pek ağır bir yük taşımaktadırlar. Bu hususta şunu hatırlatalım ki Alman ordusu, tıbbî teşkilâtının kış şartlarında iflâs etmesi yüzünden, Rus cephesinde neredeyse teslim olacak hale gelmişti. Teşkilâtın kurduğu sistem dahilinde doktor ve operatörler, gerek ferd gerek takım halinde, gemici, asker ve havacılar teknik maharetleriyle yardım etmektedirler. Askerî harekâtın şekil ve şartları ne olursa olsun, ileri hatlardaki, hasta ve ağır yaralıların tabi olacakları muamelenin esasını bunları çabucak toplamak ve gerekli cerrahî merkezlerine tahliye etmektir. Tahliye kanalının başlıca merhaleleri alay sıhhiye postası, ileri sargı yeri, sahra sargı yeri, yaralı tahliye istasyonu ve tam teşkilâtlı üs hastanesidir. Alay sıhhiye postasında, morfin ve sülfonamidler de dahil olmak üzere, tam bir ilk yardım yapıldığı gibi şok tedavisi ve korunması tedbirleri de alınır. İleri sargı yerinde hastalar üç gruba ayrılırlar: (1) Cerrahî merkezine tahliye edilmezden evvel, âcil surette, canlandırılmağa muhtaç olanlar; (2) ağır yaralı olup âcil cerrahî tedaviye muhtaç olanlar; (3) bütün diğer vakalar. Grup 1 deki hastalar tümen sahra sargı yerine tahliye olunurlar. Burası za-

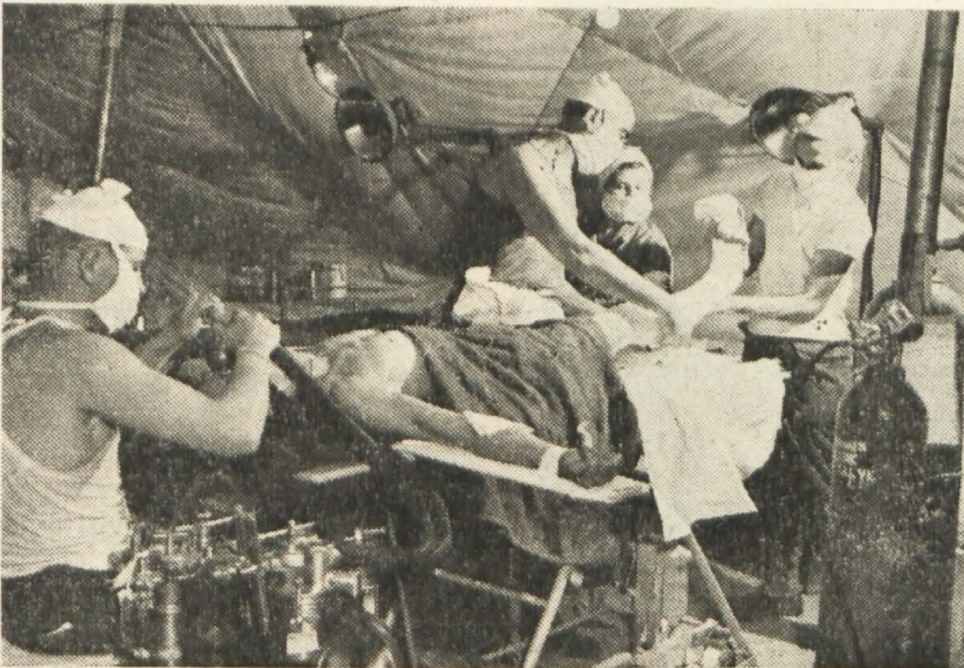


İtalya cephesinde seyyar bir cerrahî birliğinde bir yaralıya bakılıyor.

ten az mesafe ötededir ve bütün canlandırma vesaitine sahiptir. Canlandırma işinden sonra bu vakalar, eğer âcil cerrahî müdahale lâzımsa, ileri cerrahî merkezine veya, tahliye edilebilecek halde iseler, yaralı tahliye istasyonuna gönderilirler. Grup 2 deki vakalar sahra sargı yerinden, doğrudan doğruya, ileri cerrahî merkezine gönderilir. İleri cerrahî merkezi yaralı tahliye istasyonunda bulunabilir. Fakat sahra sargı yeri ile yaralı tahliye istasyonu arası uzaksa, ileri hatlar yakınında, bir veya bir kaç sahra cerrahî kliniği ve sahra kan verme birlikleri, bir sahra sargı yerinde, birleşti-

rilerek ileri cerrahî mekezi teşkil edilir. Eğer ileri cerrahî merkezi ayrı olarak kurulmuşsa vakalar buradan yaralı tahliye istasyonuna tahliye edilirler. Grup 3 deki vakalar sahra sargı yerinden, doğrudan doğruya, yaralı tahliye istasyonuna tahliye olunurlar. Vakti bu tahliye sistemi biraz karışık görünürse de maksat bütün yaralıları geride yaralı tahliye istasyonunda toplamaktır. Fakat bu kolaylıklar esasen âcil tedavi ve ileri hatlardaki can ve kol, bacak kurtarma cerrahîsi vakaları içindir. En ileri sıhhi teşkillerde alelusul cerrahî müdahaleler yapılamaz. Çünkü bunlar gerekli ameliyat sonrası bakımını temin edecek durumda değildirler. Erken cerrahî müdahale ve tahliye icapları arasındaki ihtilâfı denkleştirici bir çare bulmak gerektir. Vakalar yaralı tahliye istasyonundan tam teşkilâtlı hastanelere sevk olunurlar. Bunlar ya kıtalar nezdindeki küçük hastanelerdir veya üslerdeki daha büyük hastanelerdir.

Denizden yapılacak tahliyede başka hususları da gözönüne getirmelidir. Münasip bir liman bulunmadığı takdirde hususî surette techiz edilmiş ve içinde doktor ve sıhhiye eratı bulunan L.S.T.'ler, içinde cerrahî ekip-leri bulunan hastane taşıyıcı vasıtalar ve nihayet hastane gemileri kullanılabilir. Yaralılar tam bir ik imdat ve can kurtarıcı cerrahî müdahale ile muamele olunduktan sonra yukarıda adı geçen vesaite deniz ambulansları ve diğer küçük vesaite bindirilirler. İmkânı olan yerlerden fazla sayıda



Fransada Bretanyada şok tedavisi birliğinde muhtelit kırıklı (hem kırık hem yara) bir yaralı tedavi ediliyor.

yaralıyı tahliye etmek üzere uçaklar da yapılmıştır. Krali Hava Kuvvetleri gerek harekât alanında gerek yurtda uçak meydanları organize ederek ordu tarafından, harekât alanında, kendilerine teslim edilen hastaların Birleşik Krallığa gönderilinceye kadar bakımlarını ve yerleştirilmelerini temin etmektedir.

Bütün bunlar normal tarzıdır. Fakat müdafaası sağlam bir sahile denizden hücum edildiği vakit bu tarzı tadil etmek lâzımdır. Önceleri yaralı tedavisi yukarıda anlatılan tam ilk imdada münhasır kalır. Bundan mâda "can ve kol, bacak kurtarma" cerrahîsi şoka ve mikrop kapmaya karşı koyacak tedbirler alır. Sahil üzerinde veya sahil yakınındaki tesisat sahil sargı yeri, ileri sargı yeri ve ileri cerrahî merkezidir. Bu birlikler hücum

eden kıtaları yakından takip etmekte ve servislerini bir kaç saatte kurmaktadırlar. Kan vermek için lâzım olan kan müstahzarları, esas itibarıyla, üssü İngilteredeki Ordu Kan Deposu olan hususî bir teşekkül tarafından temin edilmektedir. Başlangıçta bütün vakalar elden geldiği kadar çabuk olarak Birleşik Krallığa tahliye edilirler. Harp alanında emniyetle yapılması mümkün ne varsa hepsi yapılır. Fakat nihaî mahiyetteki cerrahî ameliyeler münasip ana kadar gecikeceklerdir. Meselâ ameliyat yapmak için harp gürültüsünden yeteri kadar uzakta olmak, ameliyat sonrası bakımı için gerekli tertibatı almak gibi şeyler bu meyandadır. Tahliyeye elverişli yaralılar karadan gemilere, kumsaldaki sargı yerlerine gidip gelebilecek vesaitle, kıydan açıktaki L.S.T.s.'lere

götürülür. "Can ve kol, bacak kurtarma" cerrahîsi ile "nihaî, mahiyetteki cerrahî ameliyeler yapılan yer arasında gazli kangren ve mikrop kapmaya karşı tedbir almak gerektir. İşgal olunan sahilde, L.S.T.s.'lerde hastane taşıyan vesaitte ve hastane trenlerinde penicillin bulundurmak üzere tertibat alınmış, bunun ne miktar kullanılacağı hakkında mufassal talimatnameer çıkarılmıştır. İcabeden vakalara, ileri cerrahî merkezlerini veya yaralı tahliye istasyonlarını terketmezden evvel, 100,000 ümite penicillin et içine iğne yapılmaktadır. Yaralı transit veya liman hastanesinde operatör eline varıncaya kadar, beş saatte bir, 50.000 ünitelik idame dozu da tatbik edilmektedir. Penicilline ilâve olarak L.S.T.s. lerde ve hastane taşıyıcı vesaitte yaralılara verilmek üzere tam kan da bulunmaktadır. Birleşik Krallık limanlarına gelince vakalar, tecrübeli operatörler tarafından, çabucak iki gruba ayrılmaktadırlar. Derhal tedavi isteyen vakalar, yakında bulunan önceden hazırlanmış hastanelere sevkolunmakta, geri kalanlar sivil veya askerî hasta trenleriyle (bunlarda doktor, hemşire ve sıhhiye eratı vardır). Şimendiferle bir kaç saatlik mesafede bulunan, transit hastanelerine gönderilmektedir. Transit hastanelerinde, icabında askerî cerrahî ekipleriyle takviye olunan, sivil cerrahî ekipleri bütün âcil cerrah tedbirlerini ifa etmektedirler. Hareket ettirilebilecek halde olan vakalar bu transit hastanelerinden, Birleşik Krallığın her tarafında bulunan, üç hastanelerine gönderilmektedir. Bunralardan da, vakti gelince, askerî nekahathanelere yollanarak tekrar faal hizmete geçebilmeleri için gerekli kabiliyet iadesi ve kuvvetlendirme bakımına tabi tutulmaktadırlar. Tarihimizin bu dönüm noktasında Birleşik Milletlerin askerleri düşmanla pençeleşmektedirler. Bunun için yaralıların tedavisine ait usuller üzerine dikkatimizi toplamamız pek tabiidir. Önemi hiç de az olmıyan - gerçekte büyük önemi olan - bir tedbir de "koruyucu tababet" adı altında toplanan usullerdir. Sıhhiye teşkilâtının iyi olmaması ve hastalık sebeplerini bulamaması yüzünden yenilen generaller çoktur. Harp talihi ilim adamlarının laboratuvarında ve tıbbî bakımdan, bilhassa, bakteriyoloji laboratuvarlarında iyi iş yapmalarına göre döner.



Fransada Bretanyadaki bir Amerikan tahliye hastanesinde bir yaralıya tam kan müstahzarı ile tazyik altında kan veriliyor. Kan verici iğne hastanın göğsüne geçirilmiştir.

Tercüme eden: Dr. Hamdi Dilevurgun

Şahsiyet ve karakter gelişmesi

ŞAHSİYET ve karakterin gelişmesi ferдин teessürî hayatıyla sıkı sıkıya ilgilidir. Daha yeni doğmuş çocuklarda bile teessürî tepkiler vardır. Korku, hiddet ve sevgi çok erkenden kendini gösterir. Önceleri bu tepkiler pek hafif sebeplere karşı bile uyanmaktadırlar. Eğer çocuk gereği gibi yetiştirilir ve terbiyeye başlanırsa bu hallerin patlak vermesini bir dereceye kadar önliyecek kabiliyete gelir. Halbuki terbiye yolunda olmazsa çocukta uyanacak tepkiler pek şiddetlenir, tabii durumda hiç tesiri olmayan sebeplerle bile meydana gelir. Meselâ saçlarının kızıl olması dolayısıyla fazlaca alay edilen bir çocuk, sonunda o kadar alingan olur ki "kızıl,, kelimesinin lâkırdı arasında geçmesi veya ortaya bu renkte bir şey konması üzerine, hiddet kasırgalarına tutulabilir. Hususî kanaat sonucu heyecan tepkilerinin başka başka durumlarda da nasıl kendilerini gösterdikleri ilgi değer bir meseledir. Ana baba bunları incelemekle zahmetlerine bedel birçok kıymetli müşahedeler edinmişler olurlar.

Heyecan Tepkileri: Süt çocuğu önceleri âdeta her şeye karşı kayıtsız gibidir. Ev hayatı da tertipli düzenli ise, ömrünün ilk yılında, haylica büyümeden pek heyecan tepkisi göstermez. Fakat hayatı basitlikten uzaklaştıkça ve kendine bir takım icaplar yüklendikçe teessürîyet âlâmetleri göstermeğe başlar. Çocuğun öfke tufanlarına kapıldığı, lüzumsuz muhabbet veya korkulara tutulduğu olur. Sonraları kıskançlık ve hayret gibi daha ince heyecanlar da, kendilerine ait, tepkilerle beraber başgösterirler. Gelişme ilerledikçe ferдин teessürî hayatının da daha karışık bir hal alması muhakkak gibidir. Başka bir deyimle heyecan tepkileri uyandıran sebepler artmakta ve bu tepkiler de çeşit çeşit tipler göstermektedir. Heyecan tepkilerinin daha karışık bir hal alması, bazı sınır-

ları aşmamak şartıyla, arzu değer bir şeydir. Renksiz ve vurdum duymaz kimselerin örnek tutulacak insan tipi sırasına geçtikleri azdır. Heyecan namına bir şey göstermiyen adamlardan değil, hareketli şahsiyetlerden hoşlanırsınız.

Davranış "Dertleri," : Nisbeten heyecanı kıt süt çocukluğu çağından ilk çocukluk çağına, yâni üç yaşına kadar olan devreye, varınca küçük kendi muhitiyle olaganüstü ilgilenir. Sonraki yaşların belirli vasıfları olan insanın kendi arzusuna gem vurular, bu çağda, henüz başgöstermemiştir. Çocuk bu devrede, daha ziyade, kontrol tanımaz, meram anlamaz, aksi, haşin, "her şeye burnunu sokar,, bir mahlûktur. Bu hal çocuğuna bir "dert,, göziyle bakan ana baba için sık sık kaygı sebebi olur. Halbuki ortada hiçbir "dert,, yoktur. Tamamiyle tabii halde bulunan çocuk daha sosyalleşmiş ve itibarileşmiş bir hayata geçiş hengâmesinde bulunmaktadır.

Şahsî Vasıflar: Dört beş yaşına basınca hemen bütün çocuklar bu devrenin en çetin safhasını atlatmış bulunurlar. Artık daha ağırbaşlı ve kendi kendilerine hâkim olabilecek hale gelmişlerdir. Şahsî vasıfları daha belirli tarzda kendini gösterir; birbirleri arasındaki farklar daha göze çarpar. Kimi eşten akrandan hoşlanır, yalnız kalınca canı sıkılır, kalabalığa katıştımı hoşnut olur. Kimi insan içine karışmaz, fakat sıkı fıkı bağlandığı bir iki arkadaşla beraber olsun ister. Öteki çocuklara Çocuğa bir istiklâl arzusu gelir, kendine hükmedilmesinden alınır, teferüat üstünde durmağa ve sabırsızlık göstermeğe başlar. Ana bana bu hallerin çocukluğa has itaatten yetişken insan hayatının başına buyrukluğuna geçiş devresine ait normal tezahürler olduğunu anlamalıdır. Bu gibi karakteristik vasıfların mâkul derecede mevcut olmasından değil,

yanaşmayıp kendi kendine oynamayı sevenler de vardır. Şahsiyetin bu ilk tezahürleri hakkında birçok fikirler ileri sürülmüş olmakla beraber, bunların sürekli vasıflar olup kalacakları hakkında elde sağlama delil pek yoktur. Bazıları bunları önemsiz bulmakta, sonraki gelişmenin ve bilhassa bülûğ çağı değişikliklerinin karakterdeki çocukluk vasıflarını gölgede bırakacağını düşünmektedir. Bir takımları da buna taban tabana zıt olarak, şahsiyet ve karakter vasıflarının hayatın ilk yaşlarında insana "kakıla kaldığını,, ve sonraki terbiye ile bunların pek az değiştiğini ileri sürmektedirler. En doğru şeklin ise bu iki düşünce arası bir tarzda olması muhtemeldir. Her canlı uzviyetin tesir alabilir kabiliyette olması yâni terbiye ve görgü ile tâdil edilmeğe elverişli bulunması da bu hükme kuvvet vermektedir. Bununla beraber sonraki âdet ve tavırların ilkten edinilen huylara temel tutarak kurulması küçük yaştaki davranış ve tepki şekillerinin ileridekilere önemli tesirler edebileceğini de göstermektedir. Amma yetişken insanın davranış tarzını muhakkak bunların tayin edeceği iddia edilemez.

Bülûğ Çağı: Bülûğ yaklaştıkça şahsî vasıflarda, daha ziyade karakteristik tarzda, bazı değişmeler olur. Yokluklarından kaygılanılmalıdır.

Çocuk bu devrede sık sık büyük adam taklidi yapmakla meşguldür. Hareketlerinde serbest kalmak arzusu da muhakeme ve görgüsüne ağız açtırmaz. Bunun için kendine rehber olmak lâzımdır. Ekseriya "psikolojik memeden kesme,, devresi denen bu çağda, akıllı ana baba çocuğu imkân nisbetinde hür bırakmalı ve görgü sahibi olmasına yardım etmelidir. Yalnız bu görgüyü pek pahalıya mal olmayacak durumlar meydana getirerek temin etmek lâzımdır.

GENÇLİK KIZILAYI SAHİFESİ



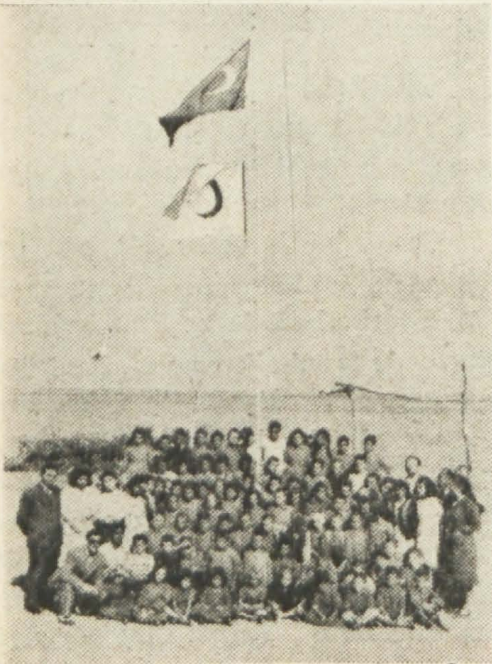
Ağız Sağlığı (*)



Ağız sağlığından neler beklen-
diğini anlatmak üzere basın
ve radyonun tavsiye ettikle-
ri her derde devâ usuller bazan in-
sana hayret verir. Radyo spikerine
göre "ağzınızı yıkar ve diş macununu
kullanacak olursanız bir şeyciğiniz
kalmaz. Üstelik cemiyet hayatındaki
muvaffakiyetiniz de muhakkak olur".
İlmî araştırma yapanlar meseleyi bu
derece basit bulmuyorlar. Bununla be-
raber herkesin ağzını nasıl sıhhatli
tutabileceğini, şuracıkta, anlatmağa
çalışalım.

Asidofil bakteri denen mikroplar
ağzımızda bulunmakta ve dişlerin mi-
nasını eritmektedirler. O zaman mi-
nanın hemen altına tesadüf eden den-
tine tabakasına bir çok mikrop dolar.
Dişin özünü veya dişin kan hazine-
şini dentine örtmektedir. Mikroplar
dişin özüne kadar girerlerse orada il-
tihap yaparlar ve dişde bir ağrıdır
başlar. Kan mikropları buradan alıp
vücudün her tarafına götürür. O za-
man vücudümüzün dayanıklılığı da az-
sa kalb rahatsızlıkları, romatizma ve
daha bir çok hastalıklar baş gösterir.

(*) The Canadian Red Cross Junior
dan tercüme.



1944 Tekirdağ Barbaros Gençlik Kı-
zılayı kampı manzaralarından



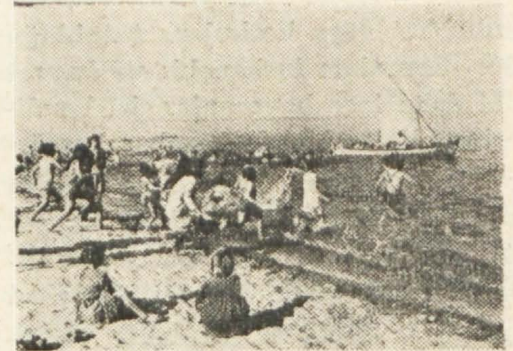
1944 Tekirdağ - Barbaros Gençlik Kızılayı kampı manzaralarından

Bu asidofil yâni asid yapıcı mik-
ropları ağızda barındırmamak için şe-
ker, pasta, bisküi ve çukolata gibi
karbon idratlı yiyeceklere çok düş-
künlük göstermemeliyiz. Karbon id-
ratlı gıdalar enerji verdiklerinden vü-
cudâ lâzımdırlar. Fakat çok defa,
onların yüzünden, içinde maden bu-
lunan gıdalar yenmemekte ve yemek-
lerimizde faydalı maddeler denkleş-
me haline gelmemektedir. Eğer kar-
bon idratlı yiyecekler yerine süt ve
yeşil sebzeler konacak olursa ağız-
mızda barınan mikroplar hayli azala-
caktır. Çocuklara esas gıda olarak
günde bir litre süt, bir yumurta, üç
tabak sebze, (patatesden başka), bir
tabak yeşillik, iki sefer mevva (biri
çiğ olmak üzere), et veya balık ve
bir yemek kaşığı tereyağı icabettiği
anlaşılmıştır. Yağ ve karbon idratla-
rın yerini tutmak üzere süt verilir-
se yukarıda sayılan yiyecekler çocu-
ğa fazla gelmezler. Eylül'den hazira-
na kadar da bir miktar D vitamini (*)
almayı unutmamalıdır. Balık yağın-
da bu vitamin çoktur. Şeker en iyisi
yemek üstüne yenmelidir. O zaman

öteki yemeğe kadar iştah kesmesine
imkân yoktur.

Dişler her yemekten sonra ve
yatmadan evvel iyice fırçalanmalıdır.
Dişleri temizlemek için iki veya üç
sıra kıllı, küçük bir fırça kullanmal-
dır. Büyük şeklindeki fırçalar dişlerin
bir kısmına erişir, bir kısmına eriş-
mez. Dişler yukarıdan aşağıya veya
bir yandan öteye doğru fırçalanır. Diş
uyumakta dişçinin tavsiye ettiği bir
toz veya macunı kullanmalı yahut
bu husustaki tanınmış müstahzarları
almalıdır.

Ağız yıkanmakta sabunu su kul-
lanmalı veya bir bardak suya yarım
çay kaşığı tuz ve bir çay kaşığı kar-

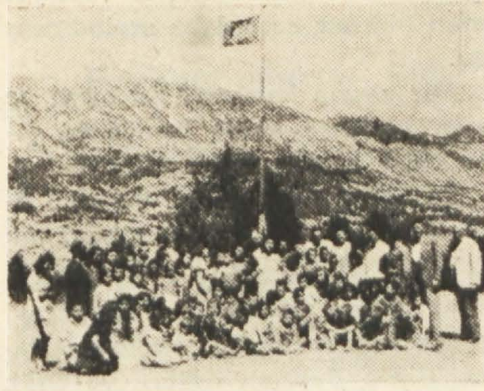


1944 Tekirdağ Barbaros Gençlik Kı-
zılayı kampı manzaralarından

(*) Bu vitamin diş ve kemik yapımı
ya yarar, (Müte.)

bonat atarak bununla ağız çalkalamalıdır. Mikrop öldürücü her hangi bir ilâcın ağız yakacağını unutmamalıdır. Onun için böyle eczaları ağıza almaya kalkmamalı. Ağız ve diş temizliğinin yüzde doksanı ağız yıkamak ve dişleri uvmakla olur.

Eğer dişletleriniz kanarsa dişçiye gitmelisiniz. Bazan diş etlerinin altında tartır (kefeke) husule gelir ve fırça ete basınca kanama yapar. Tartır kısmen salyada vardır, kısmen de kanla diş etine gelip birikir. Bunları dişçi temizler. Bundan sonra dişler muntazaman uvlursa artık tartır birikmez. Diş kırıkları veya kaba dolurulmuş dişler de tartır derecesinde iltihap yaparlar ve temizlenmek veya değiştirilmek isterler. Ağızda bu



1944 Bürücek Gençlik Kızılayı Kampı manzaralarından

gibi tahriş yapacak haller devam ettikçe, ağız ne ile temizlense ve hangi mâcun kullanılsa diş eti yine ka-

nayacaktır. Fırçanın erişemeyeceği diş aralıklarını temizlemek hususunda ucu künt, cilâlı kürdanlar pek elverişlidir. Bunlar tartırın toplanıp yığılmasını önlerler. Her gece dişleri uvmaktan evvel bunlarla temizlik yapmak pek faydalıdır.

Bazı umumî hastalıklar ağızın sıhhatli halde kalmasına imkân vermezlerse de bunlar, bilhassa çocuklarda, pek nadirdir.

Yazımı şu nasihatler ile bitiriyorum: Yukarıda bildirilen gerekli gr-daları yiyiniz. Yemeğinizi iyi çiğneyiniz. Bol su içiniz. Bol bol güneş alın. Derin nefes alınız. Günde dokuz saat uyuyunuz. Yılda iki defa dişçinize gidiniz. Günde dört kere dişlerinizi temizleyiniz.

Buca Kampından Geliyorum

Yazan: Rüştü Şardağ

Buca kampına, bir gece yarısı, beni karşılamaya gelmek lûtfunda bulunan dostum Bay Hayri ve Naille beraber geliyoruz. Kemerden Bucaya uzanan dik ve sarp yollarda arabacı, hayvanların ağır ve güçlkle yürümesinden ne kadar şikâyetçi ve hıncılı ise, ben, bir o kadar bahtiyardım. Ayak bastığım toprakların, dünya medeniyetine ölümsüz eserler ve ölümsüz dehaler bıraktığını düşünüyordum. İşte şu karşıda Ayasluğ'a kadar uzanan yol sizi bir altın çağından kalınmış harabelere götürecektir. Şu yol Bergamaya kadar uzanır. Akha'lılar, Med'liler ilk Eti Türkleri Yunan ve Romalıları asır asır buralara medeniyetlerinin nakışlarını pul pul saçmışlardır. Şu çay, şu melez çayr ilk büyük insan destancısı Homiros'un en yarık türkülerini dinlemiştir.



1944 Buca Gençlik Kızılayı Kampı manzaralarından

lerini dinlemiştir.

Büyük bir çamlık içinde kurulan Buca kampına vardığımız zaman dostumun sesi çamlar arasında çınladı.

— Aloooooo....

Bir telefon konuşmasını hatırlatan bu garip sedaya derhal bir yankı değil, fakat bir dakika sonra hakikî bir insan sesi uzak bir köşeden cevap verdi:

— Aloooooo!....

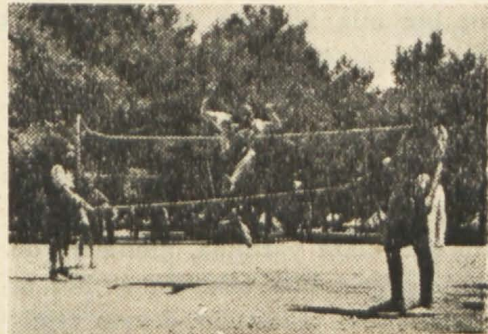
Meğer asıl adı Mustafa çavuş olan Alo kampın biricik emekdarı ve bekçisi imiş. Gece ve gündüz telefon edışı andıran her sese karşı muhakkak kampın bir köşesinden (geliyorum) mınasına gelen sesini ulaştırmış.

Ertesi gün kamp müdürü, çocuklar, öğretmenler, hülâsa büyük bir dost ve kardeş grubu tarafından

karşılandım. Kendilerine aynı zamanda gazeteci olduğum haber verilince çocuklar:

"Muharrir bey taştta, gözlüğü başta. ho, ho ho!.."

Neş'e, hep neş'e!... Eskiden alyoti bahçesi denilen bu çamlık, havuzlar ve süslü binalarla dolu nefis Kızılay bahçesinde adım başında bir, neşenin ve huzurun gölgesi peşinizi bırakmıyor. Kampçılar, günü çeşitli saatlere bölmüşler, kil işleri saati, kü'üphane saati, oyun öğrenme saati, gece eğlen-celeri ve nefis bir öğle uykusu saati: Bütün bu saatlerden çocuklar dilediklerini seçiyor ve istedikleri zaman faydalanabiliyorlar. Günleri doldurmak daha yeni neşe kaynaklarıyla doldurmak için bir gün Gençlik Kurumu Başkanı Bay Cemil Uybadın kamp idarecilerine:



1944 Buca Gençlik Kızılayı Kampı manzaralarından



1944 Buca Gençlik Kızılayı Kampı manzaralarından

"Çocuklar" dedi, "bir de kahka-ha saati icad edin; öyle bir saat ki yavrularımız hür göğüslerinde boşanan bu neşe selleriyle hayatı bir daha büyük aşkla sevsinler!"

Bir yandan, tabiat kapm'ta asıl manzaralarile hükmünü icra ederken bir yandan da bu toprakların tarihi, insana ayrı bir haz veriyor. Nice şanlı medeniyetleri bağrında yaşatan bu topraklar "paradisio" olan ve Cennet mânasına gelen eski adını düşünürken Kızılay'ın bu cennet topraklarda yek-sul, zayıf ve hayat karşısında mukavemet muhtaç yavruları birer ikiyeş sinesinde beslemek ve geliştirmekle



1944 Buca Gençlik Kızılay Kampı manzaralarından

bir başka insanlık cennetine dahi yol açması bizi bir kere daha sevindirmiş oldu.

Bir akşam kampta "Edebiyat ve Vatan" üzerine, gerek kampa ve gerek Buca halkına bir konferans verecektim. Bunu duyan ve bir orta okul talebesi bulunan Yüksel boynunu bükerek: "Bir de şiir okusak" dedi.

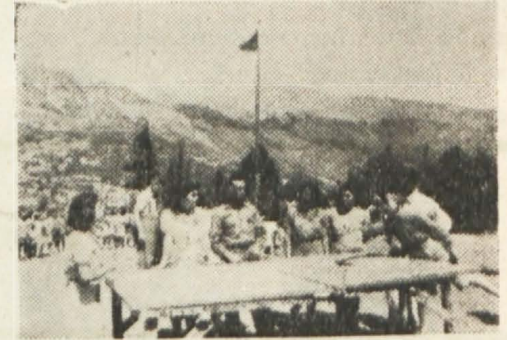
O zaman yanıldığımı, bu geceyi topluca yaşatmamız gerektiğini anladım. Hattâ Bucanın değerli ve Genç Halkevi Reisi de Halkevi çocuklarını bu işe karıştırdı. Ve bir akşam, yaman bir ay şığı altında Vatan konferansını müteakip sayısız, güzel şiirler küçük yavruların ve yetişmiş kimselerin dudaklarından döküldü.

Kampta bu bahtiyar edici geceler ve sevimli gündüzler çocukları en yakın kardeş sevgileriyle birbirlerine bağlıyor, Erzincan felâketinden kurtarılıp Kızılayın sinesinde himaye gören bir yavrunun acı macerasını yaşadığım bir gün, etrafıma baktığım zaman konuşmayı dinleyen öteki çocukların hepsinin gözlerini yaşlı buldum. "Kızılay Gençlik Kurumu büyük bir insanlık mektebi oluyor ve olacak"

diye düşündüm ve gene düşündüm ki Burada hürriyet, vatan ve kardeşlik sevgileri en halis duygular halinde kalblere dolmuş bulunuyor ve çocuklar her türlü sevgide insanlığın ileri ufuklarına kadar gitmek imkânına maliktirler. Dudaklarımdan merhum Ziya Paşanın bir mısralık büyük temennisi döküldü.

"Yarep ne güzel mektep olur mektebi âlem"

Gençlik Kurumunun bu asil insanlık mektebine doğru daha geniş ölçüde ilerlemesini candan arzulamaktayım.



1944 Bürücek Gençlik Kızılayı Kampı manzaralarından

KIZILHAÇ CEMİYETLERİ LİGİ

Haber Verme Servisi



Avustralya: Cenup Yeni Gali Gençlik Kızılhaçı :

Cenup yeni Gal'de Gençlik Kızılhaçına ait seksen yedi yeni grup daha tesis edilmiş olup bunlar üye miktarını, 24,000 kişi daha arttırarak, 123,000 kişiye çıkarmışlardır.

Bu gençler harp felâketzedelerine şu heliyeleri vermişlerdir: 112 sandık elbise Büyük Britanyada bombardıman edilen yerlerdeki çocuklara gönderilmiştir; hasta askerler için 3,647 kalem muhtelif eşya (oyun vesaiti, tatlılar ilâh...) toplanmıştır; her hafta bir "peni" toplamak nevinden tertibat sayesinde Cenup Yeni Gali mekteplileri babaları askere alınan çocuklar için 1,342 İngiliz lirası kadar para toplamışlardır. Diğer yardımlar sayesinde de çocuklar ve harp esirleri için bir çok para toplanmıştır.

Panamá Gençlik Kızılhaçı :

Panamada Gençlik Kızılhaçının 2,500 üyesi vardır. Hükümet merkezi

okullarının onunda ve bir çok vilâyet okullarında gençlik grupları bulunmaktadır. Her mektepte bir ilk imdat postası ile küçük bir eczane bulunmaktadır. Çocuklara imdat işleri dersleri verilmekte öğretmenler ise hususî bir kurs görmektedirler. Kursta muvaffak olanlar bir sene evvel tekaüt olmak hakkını kazanmaktadırlar.

Son zamanlarda "sağlık taburu" adıyla, yüksek mektep talebesi, 550 genç kız ve 100 çocuktan terekkep eden bir teşkilât kurulmuştur. Kızlar hastanelerde yardımcı hemşire dersi yormekte, çocuklar yangınlarda yardımcılık etmeği öğrenmektedirler.

Yeni Zelanda Kızılhaçının faaliyeti :

Halen Yeni Zelanda Kızılhaçında 32 komite ve 700 talî komiteye dağıtılmış olarak 100,000 den fazla faal üye vardır. Kızılhaçın ilk imdat, hasta bakımı, hıfzıssıhha, passif müdafaa ilâh... Kurslarına her yıl 20.000 den

fazla insan devam etmektedir. Hastane ve kantinlere yardım etmek üzere üç yüz yetmiş ekip teşkil olunmuş olup bunlarda 2.700 üye hizmet etmektedir. Bundan mada kendi otomobilleriyle hizmet eden 600 üyeden teşkil olunmuş 20 nakliye ekibi de vardır. Yeni Zelanda Kızılhaçı Büyük Britanyadaki bombardıman kurbanlarına 1.000 sandıktan fazla elbise göndermiştir. Keza Kızılhaç Çine yardım için 9.000 İngiliz lirası tahsisat koymuş olup bununla, bilhassa, tıbbî bir heyet gönderilecektir.

Yeni Zelanda Gençlik Kızılhaçının 25.000 den fazla üyesi vardır.

İsviçre Kızılhaçının çalışmaları :

1942 de İsviçre baltı, harp kurbanı çocuklara yardıma, umumen, devam etmiştir. Her taraftan ve her tabaka halktan teberrüler devam etmiştir. Ceman 8.500.000 frank toplanmış olup bunun 1.303.000 "haftada bir onluk" ianesi sayesinde kabil olmuştur.

2.000.000 u malüazalarda Kızılhaç pulu satışından, 745,000 frankı ise parrenaj ile temin edilmiştir. Bundan mada İsviçre ailelerine 21.000 çocuk misafir edilmiş olup bunlar için 5 milyon 500.000 frank kadar sarf olunmuştur.

Dr. Fischer'in idare ettiği heyet vasıtasıyla Yunanistanı bedeli 1 milyon 339.000 frank tutan erzak ve mukavvi ilaç gönderilmiştir. Bunlar 560 bin kilogram bezelye, 2.000 kilogram çorbalık müstahzarlar, çocuklar için 30.000 kilogram un, 68.000 ton süt ve süt mamulâtı, 25.000 kilogram in-

cir, 22.000 kilogram balık yağından (Morina değil) mürekkeptiler.

Kızılhaçın sekseninci yıldönümü :

22 Ağustos 1944 de Cenevre mukavelesinin imzalanmasının sekseninci yıldönümü gelmiştir.

Rekor kırıcı bir hava yarışı :

Avustralyada Yeni Cenup Galde şimdiye kadar olan bütün hava rekorları Kızılhaç günü komitesinin tertip ettiği Cenevreye gidip gelme müsabakasında kırılmış bulunmaktadır. Yarış sonuçları 4 temmuz 1944 de ilân

olunmuş ve 122,901 İngiliz lirası hasılat getirmiştir. Bathurst şubesinin uçağı birinci gelmiş olup 144.512 mil mesafe uçmuştur. Komitenin fahri muhasebecisi hava yarışı ve rozet satışından 150.000 İngiliz lirasından fazla hasılat beklemektedir.

Tasmanya Kızılhaç Ross şubesinin faaliyeti :

Ross belediye sınırlarında nüfus dağınık ve 500 kişiden azdır. Bura Kızılhaç 1944 de biten malî yıl içinde adam başına 3 İngiliz lirası 4 şilin iane toplamış bulunuyorlardı.

Kızılây Haberleri

Temmuz, Ağustos ve Eylûl aylarında Kızılây Cemiyetince muhtelif mevzular dahilinde yapılan yardımlar :

Zelzele Yardımları :

§ İlk yardımları vaktinde yapılmış bulunan 27 Sontesrin 1943 ve 1 Şubat 1944 zelzelelerinde hasar gören 9 vilâyetteki inşaat yardımlarına, bu 3 aylık devre içinde de devam edilmiştir.

Yangın, dolu ve su baskını yardımları :

§ Bu 3 aylık devre içinde, Çanakalenin İntepe nahiyesinde, Daday kazasında, Adapazarına bağlı Oruçköyünde, Kandıra kazasında, Seydişehir kazasına bağlı Zekeriyâ köyünde yangından; ve Afyon, Burdur vilâyetlerinde ve Kalecik kazasına bağlı köylerde su baskınından zarar görenlere lüzumlu yardımlar yapılmıştır.

Aşocakları yardımları :

§ İstanbulda Kızılây Aşocakları ile muhtelif yerlerinde faaliyet halinde bulunan diğer Aşocaklarında fakir halka ve yoksul okul talebelerine yardımlarına devam olunmuştur.

Hassatan İstanbulda vasati olarak günde (31,000) kadar muhtaç halka ve yoksul talebeye sıcak yemek verilmektedir.

§ Ankara, İzmir, Bursa, vilâyetlerinde, hayırsever halkın bağışlarıyla idame edilen Aşocaklarına Kızılây

Cemiyeti de mühim miktarda para yardımı ile iştirak etmiştir. Bu yardım faaliyetine, iktisadî buhranın devamı müddetince devam olunacaktır.

Ecnebi memleketlere yardım :

§ Romanyadan yurdumuza iltica eden Musevi kabilelerle, Yunanistan-Uzunköprüye gelenlere Kızılây Cemiyetince para, erzak, giyim eşyası ve sevk yardım yapılmıştır.

§ Yunan adalarına Kızılây Cemiyetince yapılan gıda maddeleri sevkiyatına bu 3 aylık devre içinde de devam edilmiştir.

KIZILAY MERKEZ VE ŞUBELERİNİN ÇALIŞMALARI :

1944 yılı Kızılây haftası çalışmaları neticesi hakkında bugüne kadar bilgi edindiğimiz merkez ve şubelerimizin baarıları aşağıdaki cedvelde gösterilmiştir.

Bu merkez ve şubelerimizin geçen seneki Kızılây haftasında 1339 âza kaydetmiş ve 1698 lira aidat, 3786 lira iane toplamış olduğu halde, 1944 senesi haftasında 2348 âza kaydetmiş, 5487 lira aidat ve 6913 lira iane toplamış oldukları Umumi Merkezimizce şükranla görülmüştür.

Teşkilâtımız Sayın hey'etlerinin bu yoldaki değerli çalışmaları ile hayırsever yurddaşlarımızın Cemiyetimize karşı göstermiş oldukları yakın alâka ve yardımlarını teşekkürle kaydetmeyi Umumi Merkezimiz borç bilir.

Bu çalışmalara dair merkez ve şubelerimizden aldığımız fotoğrafları mecmuamızın müsaadesi nisbetinde neşretmeğe çalışıyoruz. Neşredilmiş olanlar ancak teknik arızalardan dolayı klişesi çıkarılamayanlardır. Bundan dolayı teşkilâtımızdan özür dileriz.

Kızılây Bağış Yapan Yurttaşlar

Bafra kazasından Bayan Tesmiye Çizmeli, Şükran Liman, Edibe Özenin bu kazadaki Kızılây şubemize çok miktarda âza kaydetmek ve bunlardan 243 lira teberru temin etmek suretile yapmış oldukları değerli yardım ve hizmetlerini şükranla kaydediyoruz.

Yine bu kaza şubemiz heyetinin kıymetli teşebbüsü ile Bayan Zübeyde Çizmeli tarafından iki yaşında bir tay, Haris köyünden Ahmet Kara tarafından iki buçuk yaşında bir sığır düvesi, Hacılar Körtler köyünden Hakkı Şan tarafından iki yaşında bir dana, Dedağ köyünden Recep Yılmaz ve Balıklardan İslâm taraflarından da birer koç'un Cemiyetimizle mahalli hayır teşekkülleri menfaatine teberru edildiği memnurlukla haber alınmıştır.

Bu hayırsever yurddaşlarımızın vaki olan kıymetli teberrularından dolayı kendilerine mecmuamızla da teşekkür ederiz.

1944 SENESİ KIZILAY HAFTASI ÇALIŞMALARI :

Merkez veya şubenin adı	944 den evvelki vaziyet. adet	944 de kaydedilen adet	944 de top- lanan âza mada top- lanan iane	
			L. K.	L. K.
Kaş şubesi	96	115	84.80	—
Manavgat şubesi	93	—	—	—
Edremit şubesi	—	96	—	186.—
Gönen şubesi	226	34	37.50	—
Eceabat şubesi	214	22	29.95	—
Sungurlu şubesi	270	305	183.50	—
Yenice şubesi	54	9	39.—	430.50
Edirne merkezi	345	66	747.—	243.40
Kemah şubesi	163	84	6.—	—
Reyhanlı şubesi	84	59	259.75	39.50
Silifke şubesi	314	236	201.—	16.—
Yalvaç şubesi	64	81	61.—	32.75
Bayındır şubesi	890	147	332.50	2937.14
Dikili şubesi	116	3	23.—	5.—
Ardahan şubesi	700	100	147.—	—
Gebze şubesi	123	80	130.—	161.25
Geyve şubesi	1235	30	15.—	—
Cihanbeyli şubesi	66	86	170.66	—
Kadınhan şubesi	350	34	3400.—	—
Eşme şubesi	—	62	—	105 —
Ordu merkezi	500	50	500.50	—
Bafra şubesi	247	115	711.50	493.—
Vezirköprü şubesi	97	131	142.10	1.—
Gerze şubesi	151	261	—	300.50
Osmaniye şubesi	75	140	490.25	224.80
Sivas merkezi	34	2	56.75	3.30
Gürün şubesi	32	—	—	5.30
Yekûn	6529	2348	5486.65	6913.41

SAĞLIK BAHİSLERİ

Enflüenzaya karşı Glycol - Triethylène

Enflüenzaya karşı kimyevî şekilde savaşmak üzere yeni bir vasıttan bahsedilmektedir.

Küçük bir odaya pülverize edilen bir iki damla glycol-triethylène (21.5 m³ havaya 0,2 cm.³ hesabiyle) buradaki fareleri, havada bulunan bir miktar enflüenza virüsüne karşı, tamamiyle korumuştur. Halbuki aynı miktar enflüenza virüsü, bir müddet evvel, kendilerine arzedilen fareleri (şahit) öldürmüştü.

Glycol - triethylène buharının buna benzer şekilde, havadaki, küçük konsantrasyonları pnömokok ve streptokokları da öldürmektedir. Bu maddenin bir müddet yutulma veya teneffüs edilmesinden ileri gelmesi muhtemel muzir tesidlerini tesbit etmek üzere tecrübeler yapılmaktadır.

[Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques

D'Hygiène, Médncine et Eiologique'inden alınmıştır.]

Belsoğukluğu ve yumuşak şankır profilaksisinde sulfathiazol

Kendilerine ağız yolundan sülfathiazol verilen bir grup askerdeki müşahedeler bu maddenin belsoğukluğu ve yumuşak şankıra karşı tesirli bir koruyuculuk gösterdiğini isbat eder görünmektedir. 1.400 kişilik bir kıtaya, kışladan çıkarken adam başına 2 gr. sulfathiazol verilmişti. Kışla profilaksisini takip edenlere bundan fazla bir şey verilmedi. Bütün diğerlerine ise 2 gr. dönüştü ve 2 gr. da ertesi sabah olmak üzere 4 gr. daha verildi. Bunun sonucu olarak grupta belsoğukluğu ve yumuşak şankır, hayret değer surette görünmez oldu. Bu hal bu meselenin daha derin surette etüd edilmesine hak verilmektedir.

[Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943

tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden alınmıştır.]

Kendi kendine dezenfeste olmak bakımından vücut biti üzerinde araştırmalar

Adis Abeba ricketziyozlar laboratuvarlarındaki araştırmalar: Sirkeler için optima hararet 35° olarak tesbit edilmiş olup bunların yaşama sınırları 21° ve 36° arasındadır. Yavşaklar için optima hararet 32°, yaşama sınırları 18°—35°dir. Yetişken bitler için optima hararet 33° ve yaşama sınırları 15°—38° dir. Azamî sınırlardan yüksek hararetlerde kaldıkları vakit bunlar kuruyarak ölürler. Asgarî sınırlardan aşağı hararetlerde ise sirkeler de, yavşaklar da, bitler de daha bir müddet yaşayabilirlerse de hayatıyet kabiliyetleri azalmıştır.

Roma yüksek halk sağlığı enstitüsünde yapılan tecrübeler: Sirkeler yapışmış oldukları elbiselerle birlikte farklı müddetler muayyen bir hararete arzedildikten sonra, akşamları tetkik edilmek üzere, 12 gün 30° de tutulmuşlardır.

Sirkelerin aşağı hararetlere tahammülü diğer müellifler tarafından tesbit edilen dereceden aşağı bulundu: —20° ilâ —30° arasında 3 - 10 saat kalmakla içlerinden az bir miktarın ölmediği görüldü. Fakat —20° de hiç biri 5 saatten fazla yaşamamaktadır. —10° ile —20° arasında bazı sirkelerin bir kaç saat ve 0° da sirkelerin %20 sinin en aşağı beş gün yaşadıkları görüldü. 20° de sirkeler altı gün yaşamaktadırlar. 22° ilâ 36° arasında ondört ilâ dört gün çeken bir müddette açılmaktadırlar. Hararet yükseldikçe bu müddet azalır. Vasatın hararetini hususî şekillerde değiştirmekle sirkelerin tefrih devresini takriben dört hafta (azamî 26 gün) uzatmak kabil olmuştur.

Sirkeden henüz çıkmış yavşakların aç karnına hayat müddeti de, nihaî hararet derecelerine tabî tutarak, tetkik edilmiştir.—10° ile—30° arasında bir kaç saat veya bir kaç dakika yaşayabilirler. 30° ile 38° arasında 30 saatten az canlı kalabilirler. Aç karnına en çok 10° de yaşamaktadırlar ki bu müddet takriben bir haftadır.

Yetişkenler: Sirkeden çıkalı 20-30 gün geçmiş bulunan bitler tok karnına nihaî derecelerde hararete tutularak tetkik edilmişlerdir. —20° de bunların hiç biri 5 saatten, —10°da 24 saatten fazla yaşamamıştır. Halbuki —1 ile +1 arasında tecrübeğe tutu-

lan bütün bitlerin ölmesi için 4 gün gerekmiştir. 30° ve 38° gibi yüksek derecelerde bütün bitler 48 ve hattâ 24 saatte ölürlür. En uzun yaşama müddeti 10° ile 20° arasında görülmüş olup bu da pek azı için 10 günü bulmaktadır. (tecrübe esnasında bitler daima aç tutuluyordu).

Bu tecrübelerden anlaşıldığına göre bitler, insan üstünde olmadığından grıda bulamıyacakları elbiselerde 23° veya 24° de 23 gün yaşayabilmektedirler. (Yetişken bit için aç karnına âzami yaşama müddeti 5 gün, sirkenin tefrih devri 14 gün, yavşağın aç kalarak yaşama müddeti 4 gündür). Bununla beraber 10° ile 25° arasında bazı hararet değişiklikleri bitin gelişmesindeki muhtelif devreler için elverişli olabilir. Ve nazari olarak bitler elbisede azami 43 gün yaşayabilirler.

[Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden.]

Deniz kazası geçirenlerin ayakları

Torpillenen gemilerden kurtulabilenlerde, maruz kaldıkları gayri mutad fizyolojik şartlardan ötürü, ayakla bacağın alt kısmının şişerek ağrıdığı görülmekte ve buna "Immersion foot" (*) denmektedir. Şiş donma derecesine yakın suda uzun müddet kalmaktan ileri gelmektedir. Muzir hadlere varan hararet malûm olduğu üzere damar ve sinirlere dokunur. Şiddetli bir soğukta uzun zaman kalmaktan ileri gelen mevzî anemiden sonra, White'e göre, hâd bir iltihap başlamaktadır. Aynı zamanda kapiller permeabilitesi artmış olduğu gibi başlıca damarlarda kan arttığı halde gelen oksijen deri kapillerlerinin ihtiyacına yetmez hale gelmektedir. Ödem, ağrı ve peteşiyal kanamalar damarların afettede olmasındandır. İltihabi iperemi tezahürleri ve nevritik ağrılar bir kaç haftada geçebilirse de sonuncuların, ağır vakalarda, ne kadar süreceklerini kestirmek güçtür. Bazan altı ay devam ettikleri görülmüştür. Lokal metabolizma ve oksijen ihtiyacı azaltılmakla ödem ve ağrılar hafiflediğinden tedaviye, mümkün olduğu kadar erkenden, nesiçlerin lokal metalobizmasını azaltmak, yani afetler ve intanı önlemekle başlamalıdır.

Kazaya uğrayanlar gemiden çıkarırken, vakit bulabilirlerse mümkün olduğu kadar empermeabl libas ve bacağı yapışmıyan çizmelerle lastik tedarikine bakmalıdır. Eğer su empermeabl çizmelerin içine girer de bacağı

ıslatırsa vakit vakit bunlar çıkarılarak suyu boşaltmalıdır. Vücudu yağlamakla el ve ayak donmasını kısmen önlemek mümkündür.

Kazaya uğrayanlar kurtarılmca ilk imdat tedavisi şöyle yapılır:

1. Ayaklar soğuk su ve sabunla yıkanır. Kabarcıkları intan edip yaş gangrene yol açacak olan mikrop ve pislikler bu suretle giderilmiş olur. Kabarcıklar rezorbe olup intan tehlikesi geçinceye kadar "aseptik" temizlik şarttır. Kabarcıklar açılmışsa anti-septik koymamalı, çıplak ete sulfanilamide tozu ekmeli veya sulfathiazol merhemi sürmeli ve bu iki madde yoksa hiç bir şey koymamalıdır. Kaza geçirenler karadaki hastahaneye getirilirlerken, örtülerden mikrop kapması için ayakları, varsa steril bir sarğıyla sarılmalı bu yoksa temiz bir pamukla sarılmalıdır.

2. Ayaklar odada açık olarak havaya arz edilmeli, dizden aşağısını örtmemeli, harareti 21° den aşağı tutmalı ve mümkünse bacak üstüne bir elektrik vantilatörü yerleştirilerek serin hava temin etmelidir.

3. Ayaklarda tazyik husulünden kaçınmak için bunların altına yastık koymalı, şişi arttıracığından hastanın bacaklarını sarkıtarak oturmasına müsaade etmemeli ve ödem drenajına yaradığından ayaklar kalp hizasından yukarı gelmek üzere bacakları kaldırılmalıdır. Şişmiş ve hissiz ayaklar kolayca tromatize olup mikrop kapacaklarından en ufak delk ve masaj bile tehlikelidir.

4. Ağrıyı dindirmek üzere, icap ediyorsa, kodein ve morfin de yapılır.

Ağır vakalar hastaneye geldikleri vakit fazla şişkinlik, kabarcık ve siyanoz gösterirler. Hissizlikleri daha fazla olduğundan ilk günlerde daha az acırlar. Başlıca şiryan ve veritler genişlemiş olup çok iperemi gözüktüğü halde koyu siyanotik renkten ve derideki peteşiyal kanamalardan anlaşıldığı üzere arteriyol ve kapillerlerde devran gereği gibi olmamaktadır. Bu devrede makul tedavi nesiç metabolizmasını azaltarak gelen oksijenin bütün hüceyrelere yetmesini sağlamaktır. Bu da orada deri hararetini 3 - 6° düşürüp 29,5° ye kadar indirmekle olur. O zaman renk açılmakta, kabarcıklar dağılmağa meyletmekte ve ödem azalmaktadır. Hafif vakalarda bacağı oda hararetine arz etmek bu durumu temin edebilir. Tabii oda hararetinin 21° den aşağı olması lâzımdır. Vantilatörle de serinlik temini kabilidir.

Ayakların daha iltihaplanmış ve ih-

tikan etmiş olduğu devrede bu usulün faydası yoktur. O vakit buz koymalıdır. Bunun için ayak havluyla sarılır. Ayağın üstüne, yanlarına ve tabana birer buz kesesi konur. Hepsi birden malleollerin 12 santimetre üstüne kadar, yağlanmış ipekle, örtülür. Bu da kalm bir pamuk veya selüloz tabakasına sırilıp daha üstüne kauçuk kapatılır. Bu tatbikattan maksat fazla soğuk yapmak değildir. Çünkü bu da trofik bozukluklar yapabilir. Amaç ayak derisiyle parmaklarını 26 - 29,5 dereceye kadar serinletmektir. Buz her 4 saatte bir değiştirilerek bu sırada deri hararetine de bakılmalıdır.

Buz tatbikatında bunların eriyip akmamalarına ve deriyi ıslatmamalarına dikkat etmelidir. Yoksa maserasyon olur. Diğer münasip tedbirler arasında hasta yataktan kalkmazdan evvel başlaması gereken Buerger eksersizleri ve protidlerle B vitamini bol rejim de vardır.

[Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden iktibas.]

Müzmin alkolizmin şartlı tedavisi

Alkolizmin şartlı refleksle tedavisi ilk önce Voegtlin tarafından, 1940 da, tarif edilmiştir. Tedavi emetin sayesinde ispirotolu içkilere karşı refleks olarak nefret uyandırmaktan ibarettir. O zaman böyle bir içkinin görünüşü, kokusu, tadı ve hattâ akla gelmesi bile insana nefret vermektedir.

Emetin verildikten 30 - 35 dakika sonra hasta kendine içirilen alkollü içkileri derhal kusmaktadır. 8-10 gün arayla bu şekilde 4-8 tedavi yapıldıktan sonra hastaların çoğunda bütün ispirotolu içkilere karşı nefret uyanmaktadır. Nüküslerin en çok görüldüğü ilk yıl zarfında, 1-3 ay arayla, tedavi tekrarlanırsa bu refleks nefret de vakit vakit artar. Lemere ile yardımcıları, bu hususta, 1194 hastanın tam müşahedesini bildirmektedirler. Son iki yılda tedavi edilen 644 hastadan %74,8 i ve dört yıl ve daha evvelden beri tedavi edilen 259 hastadan %51,5 u içkiye tam perhiz yapmaktadırlar. Makale müellifleri bu tedavi tarzının rüchanlarının, her şeyden evvel, müddetinin kısalığı, kolayca tatbik edilmesi ve hasta tarafından kolayca kabul edilmesinde bulmaktadırlar. Kendileri bu usulün, halen, en iyi alkolizm tedavisi olduğuna inanmaktadırlar.

[Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden alınmıştır.]

(*) Suda kalmış ayak (Müte.).

ANADOLU

SIGORTA ŞİRKETİ

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat ve Türkiye İş Bankalarının Kurumudur

Sermaye ve ihtiyatları: 5.832.000 Liradır

Tesis tarihi olan 1925 senesinden beri yaptığı sigortalar

Karada :

Yangın - kiracı, şagil, malsahibi ve komşu mes'uliyeti - kira zararları - yıldırım - zelzele - infilâk - havagazı ıstıali - makina kazası ve motör ıstıali - kara nakliyatı - kara harp sigortaları.

Denizde :

Bütün deniz tehlikelerine karşı deniz nakliyatı - gemi ve motör tekneleri - mayın - torpil - alelûmum deniz harp sigortaları.

Havada :

Tayyare sigortaları - tayyare seferlerinde pilot ve yolcuların sigortaları.

Kazada :

İnsanın maruz kalabileceği her türlü kaza - iş kazaları - otomobil - otomobil kazaları - malî mes'uliyet - makina kırılması sigortaları.

Hayatta :

Temettülü veya temettüsüz olarak ölüm tehlikesiyle beraber: Tasarruf için: "Muhtelit" ve "Tam muhtelit" - aile istikbalini temin için: "İratlı aile" - kızlar için: "Cihaz" - çocuklar için: "Tahsil ve terbiye" - ihtiyarlık için: "İrat" - Hastalık veya kaza netcesinde malûl kalmaya karşı: "Malûliyet" sigortaları.

İş sahasında :

Atölyeler, fabrikalar, maden ocakları gibi iş yerlerinde ve ticarethane, bankalarda ve meslekî teşekküllerle birliklerde çalışanların hayat, ölüm ve kazalarını temin eden grup sigortaları.